

From: Griffie
Sent: donderdag 23 juni 2022 17:11:40
To: Info
Cc:
Subject: Graag inboeken: Evaluatierapport GR GGD en VT Haaglanden
Attachments: 0. Aanbiedingsbrief evaluatierapport GR GGD en VT Haaglanden.pdf; 1. Eindrapport evaluatie GR GGD en VT Haaglanden Van stabiliseren naar ontwikkelen.pdf; 2. Bijlagenboek Eindrapport Van stabiliseren naar ontwikkelen.pdf

Van: Iris du Pon <iris.dupon@denhaag.nl>

Verzonden: donderdag 23 juni 2022 17:09

Aan: Griffie Algemeen <griffie@denhaag.nl>; Griffie Delft <griffie@delft.nl>; Griffie LV <griffie@leidschendam-voorborg.nl>; Griffie MD <griffie@middendelfland.nl>; Griffie PN <griffie@pijnacker-nootdorp.nl>; Griffie Rijswijk <griffie@rijswijk.nl>; Griffie Wassenaar <griffie@wassenaar.nl>; Griffie <Griffie@GemeenteWestland.nl>; Griffie Zoetermeer <griffie@zoetermeer.nl>

Onderwerp: Evaluatierapport GR GGD en VT Haaglanden

Geachte griffie,

In 2021-2022 is de GR GGD en Veilig Thuis Haaglanden geëvalueerd.
Ter informatie sturen wij u het evaluatierapport inclusief bijlagenboek en aanbiedingsbrief.
Wij verzoek u deze stukken door te geleiden naar uw gemeenteraden.

Met vriendelijke groet,

Iris du Pon
Secretaris Gemeenschappelijke Regeling GGD-VT Haaglanden
M: 06-50181304
E: iris.dupon@denhaag.nl
Werkdagen: maandag t/m donderdag

De disclaimer van toepassing op e-mail van de gemeente Den Haag vindt u op: <http://www.denhaag.nl/disclaimer>

BEZOEKADRESSEN
GGD Haaglanden
Westeinde 128
2512 HE Den Haag

POSTADRES
Postbus 16130
2500 BC Den Haag
T (088) 355 01 00
info@ggdhaaglanden.nl

Veilig Thuis Haaglanden
Westeinde 128
2512 HE Den Haag

T (070) 346 97 17 /
0800-2000
info@veiligthuishaaglanden.nl

Afdeling: Bestuur

Aan de raad van de gemeente

Uw brief van:

Uw kenmerk:

Ons kenmerk: GR BR 2022/

Aantal bijlagen:

Datum: 31 mei 2022

Inlichtingen bij: I.L. du Pon

Doorkiesnummer: 06-50181304

Onderwerp: Eindrapport Evaluatie GR GGD en Veilig
Thuis Haaglanden

Geachte leden van de gemeenteraad,

De gemeenschappelijke regeling GGD en Veilig Thuis Haaglanden (hierna: GR) is geëvalueerd. Ter informatie sturen wij u het eindrapport "Van stabiliseren naar ontwikkelen, toekomstgerichte evaluatie GR GGD en Veilig Thuis Haaglanden". In dit eindrapport zijn de bevindingen en handreikingen van de evaluatie opgenomen. Het rapport is vastgesteld in het algemeen bestuur.

In deze brief schetsen we kort het doorlopen proces en gaan we in op de bevindingen en aanbevelingen. Tenslotte wordt u geïnformeerd over de opvolging van de uitkomsten van de evaluatie.

Proces van de evaluatie

In GR GGD en Veilig Thuis Haaglanden is opgenomen dat het algemeen bestuur de regeling voor 1 januari 2023 evalueert en nadien tenminste eenmaal per vier jaar (artikel 33). In uw zienswijzen uit 2021 op de Ontwerpbegroting 2022 heeft u gevraagd of de evaluatie van de GR met het bestuur en de gemeenteraden van de periode 2018-2022 uitgevoerd kon worden. Het bestuur heeft deze zienswijze overgenomen en de uitvoering van de evaluatie naar voren gehaald.

De voorbereiding voor de evaluatie zijn in 2021 gestart. De evaluatie is uitgevoerd van oktober 2021 tot en met februari 2022. Hiermee is de kennis en ervaring van het bestuur en raden ten volste benut voordat er na de verkiezingen van maart 2022 nieuwe raden en een nieuw bestuur aantreedt.

In de regeling is daarnaast opgenomen dat het algemeen bestuur voorafgaand aan de uitvoering het doel, de reikwijdte en de wijze van evaluatie bepaalt, gehoord hebbende de raden van de deelnemende gemeenten. Hiertoe is in juli 2021 een voorlopig Startdocument opgesteld wat ter zienswijze is voorgelegd aan uw gemeenteraden. In dit startdocument is de scope (doel, reikwijdte en wijze van evalueren) vastgelegd. Het startdocument is in oktober 2021 definitief vastgesteld door het algemeen bestuur en aangeboden aan uw raden (kenmerk: GR BR 2021/055)

Na de definitieve vaststelling van het startdocument is de uitvoering van de evaluatie van start gegaan.

De gemeenteraden hebben door middel van een survey en een raadsbijeenkomst eind 2021 input geleverd voor de evaluatie. Daarnaast zijn er diverse interviews gehouden, onder andere met de Rekeningcommissie van de GR (bestaande uit raadsleden uit uw gemeenten). Op pagina 7 van het eindrapport wordt de aanpak van de evaluatie nader beschreven. In het bijlagenboek is de verantwoording van de survey opgenomen en de lijst met geïnterviewde personen.

Bevindingen

Op basis van de (document)analyse en interviews zijn bevindingen opgesteld over de werking van de GR GGD en Veilig Thuis Haaglanden. De bevindingen zijn opgesteld langs vier inhoudelijke thema's (pagina 12 tot en met 15 van het eindrapport).

1. Inhoudelijke opgaven en ambities staan onder druk van onder meer historie, corona en krapte arbeidsmarkt

De voorbije jaren heeft de focus gelegen op het stabiliseren van de organisaties GGD en VT Haaglanden, na de vorming van de GGD Haaglanden in 2014 en de fusie tot de GR GGD en VT Haaglanden in 2018. Stabiliseren van de organisatie was nodig om 'de basis op orde' te brengen. Daarmee is veel tijd en aandacht uitgegaan naar bedrijfsvoeringsaspecten rondom deze samenwerkingsvorm. Deze noodzakelijke focus op stabiliseren van de organisatie, heeft afgeleid van het bestuurlijke gesprek over de inhoudelijke visie, opgaven en ambities van de negen betrokken gemeenten.

2. Governance als zodanig staat nauwelijks ter discussie, maar dagelijkse toepassing kan nog scherper

De kwaliteitsverbetering en grotere mate van transparantie in de sturingsinformatie hebben geleid tot een verbetering in de relatie tussen opdrachtgever (de GR) en de opdrachtnemer gemeente Den Haag. De wisselwerking tussen algemeen bestuur en dagelijks bestuur kan nog sterker uitgevoerd worden door nadere afspraken uit te werken over de toepassing van de governancestructuur, bijvoorbeeld over de samenstelling van het dagelijks bestuur.

3. Gesprek over en samenhang tussen regionale en lokale taken kan worden versterkt

Regionaal denken en samenhang tussen lokale taken en VT- en GGD-taken kan sterker. In alle gemeenten spelen bijvoorbeeld dezelfde gezondheidsthema's, alleen de mate waarin verschilt van elkaar. De deelnemende gemeenten kunnen nog winnen aan meer kennisdeling en het aanbrengen van samenhang in de visie op en aanpak van het lokale en regionale gezondheidsbeleid.

4. Sturingsinformatie en transparantie is sterk verbeterd, debat over interpretatie van informatie nog beperkt

Er is sprake van een aanzienlijke verbetering van de informatiestromen binnen de GR. De hogere kwaliteit van P&C-stukken zorgt daarmee ook voor een betere informatievoorziening aan de gemeenten en gemeenteraden. Iedereen ontvangt gedetailleerde informatie. De informatiebehoefte van beleidsmedewerkers ligt anders dan bij het bestuur of de gemeenteraad. In de huidige informatiestromen wordt daar geen rekening mee gehouden.

Een groot deel van het algemeen bestuur herkent en onderschrijft deze bevindingen. De bevindingen vormen het fundament voor de handreikingen die zijn opgesteld ter versterking van de GR GGD en Veilig Thuis Haaglanden.

Handreikingen

De evaluatie heeft geleid tot een drietal handreikingen ter versterking van de GR die door het algemeen bestuur zijn overgenomen en vastgesteld:

1. Stel een strategische agenda GGD-VT 2030 op

Deze handreiking geeft onder andere mee om een lange termijn agenda voor de nieuwe bestuursperiode op te stellen, het organiseren van het gesprek over de inhoud door themasessies en de strategische agenda als basis voor de discussie over meer regionaal denken en handelen.

2. Versterk rolneming stakeholders

Deze handreiking geeft onder andere mee om periodieke reflectiemomenten voor bestuurlijke samenwerking in te plannen, het bestuurlijke gesprek te voeren over de stemverhouding in het AB en de effecten daarvan en gezamenlijke terugkoppeling van bijeenkomst van de rekeningcommissie te verzorgen.

3. Herijk een aantal technische elementen van de regeling

Deze handreiking geeft onder andere mee het creëren van weerstandsvermogen te overwegen en om een Quick scan Wgr en update juridische documenten uit te voeren.

Deze handreikingen worden op pagina 17 tot en met 20 van het eindrapport nader geduid. Het bestuur heeft de handreikingen overgenomen en heeft de GR-functionarissen de opdracht gegeven om te komen tot een uitvoeringsagenda voor de nieuwe bestuursperiode van het algemeen bestuur. Voor deze uitvoeringsagenda heeft het algemeen bestuur een aantal prioriteiten meegegeven.

Opvolging uitkomsten evaluatie en nieuwe wet gemeenschappelijke regelingen

Het bestuur gaat aan de slag met de bevindingen en handreikingen die gedaan zijn in het eindrapport. Om opvolging te geven aan de handreikingen wordt een uitvoeringsagenda opgesteld waarin de handreikingen verder uitgewerkt worden. Deze uitvoeringsagenda wordt besproken en vastgesteld door het nieuwe algemeen bestuur op 6 juli 2022.

Met de inwerkingtreding van de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) moeten de statuten van de GR herzien worden. Er zal een juridische scan uitgevoerd worden om impact van de nieuwe Wgr en de benodigde wijzigingen in kaart te brengen. Naar verwachting wordt in de loop van 2023 het besluitvormingstraject voor de statuutswijzigingen opgestart.

De zienswijzeprocedure voor de begroting van 2024 (vergadering algemeen bestuur april 2023) zal conform de nieuwe werkwijze uit de Wgr verlopen.

Na afloop van de vergadering van het algemeen bestuur op 6 juli 2022 wordt u geïnformeerd over de uitvoeringsagenda. Daarnaast wordt u via de reguliere P&C producten op de hoogte gehouden van de stand van zaken van de opvolging van de handreikingen uit de evaluatie.

Hoogachtend,
namens het Dagelijks Bestuur van de GR GGD en VT Haaglanden,

I. du Pon
secretaris

M. Van Bijnen
voorzitter

Van stabiliseren naar ontwikkelen

Toekomstgerichte evaluatie GR GGD en Veilig Thuis Haaglanden

Eindrapport

EINDRAPPORT

1. Aanleiding, doel en reikwijdte
2. Vraagstelling en aanpak
3. Samenvatting van de startfoto
4. Onze bevindingen
5. Drie handreikingen ter versterking GR GGD/ VT Haaglanden

BIJLAGENBOEK

- A. Startfoto GGD/ VT Haaglanden
- B. Factsheets en inspiratie GGD-en
- C. Verantwoording survey raadsleden
- D. Overzicht geraadpleegde documenten
- E. Overzicht geraadpleegde personen

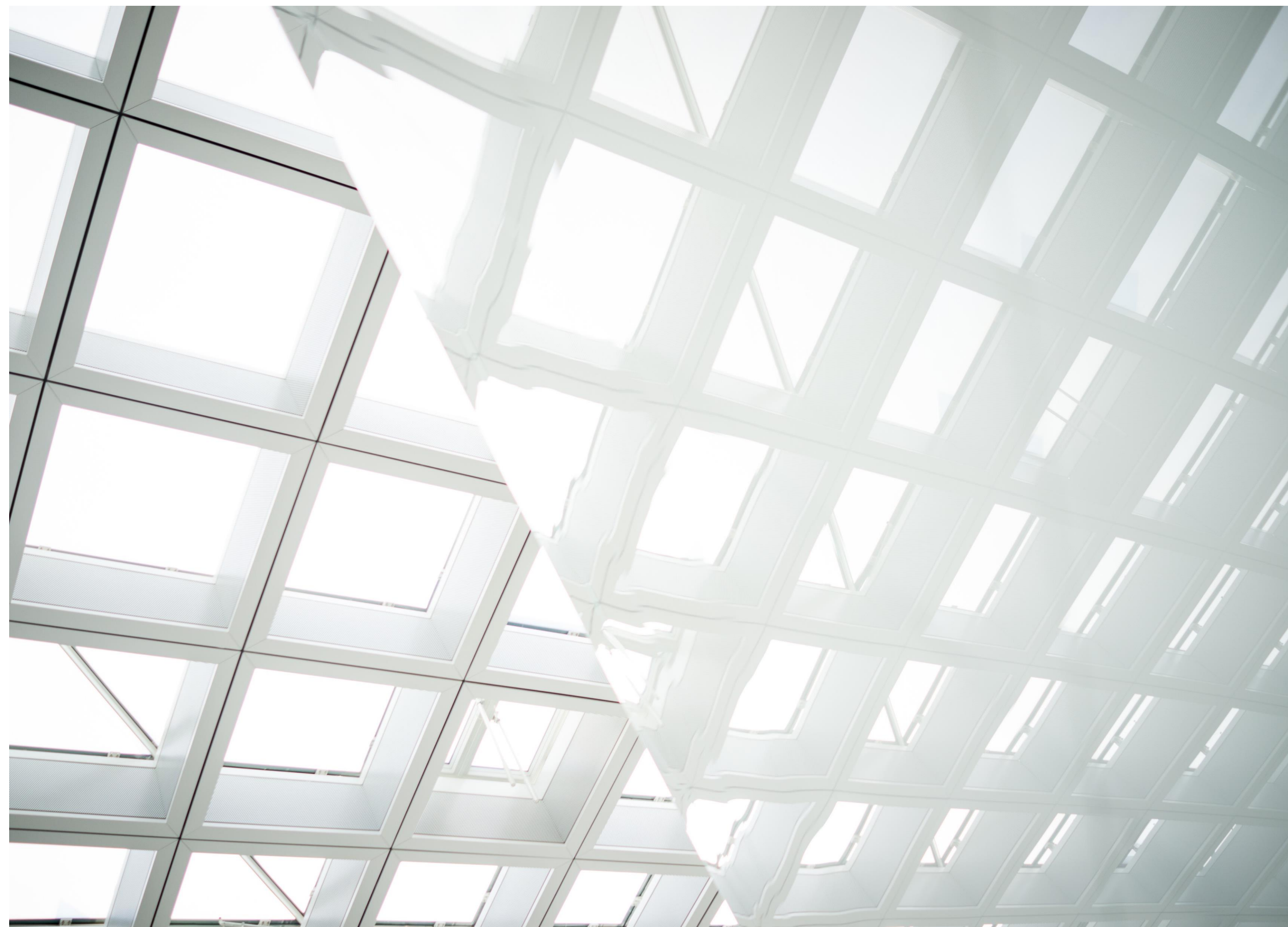
“ **1a. Evaluatie vindt basis in GR**

Binnen de Gemeenschappelijke Regeling (GR) GGD en Veilig Thuis (VT) Haaglanden werken negen gemeenten samen: Delft, Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar, Westland en Zoetermeer.

De GR is werkzaam voor ruim 1,1 miljoen inwoners, waarvan ruim 545.000 in de gemeente Den Haag woonachtig zijn.

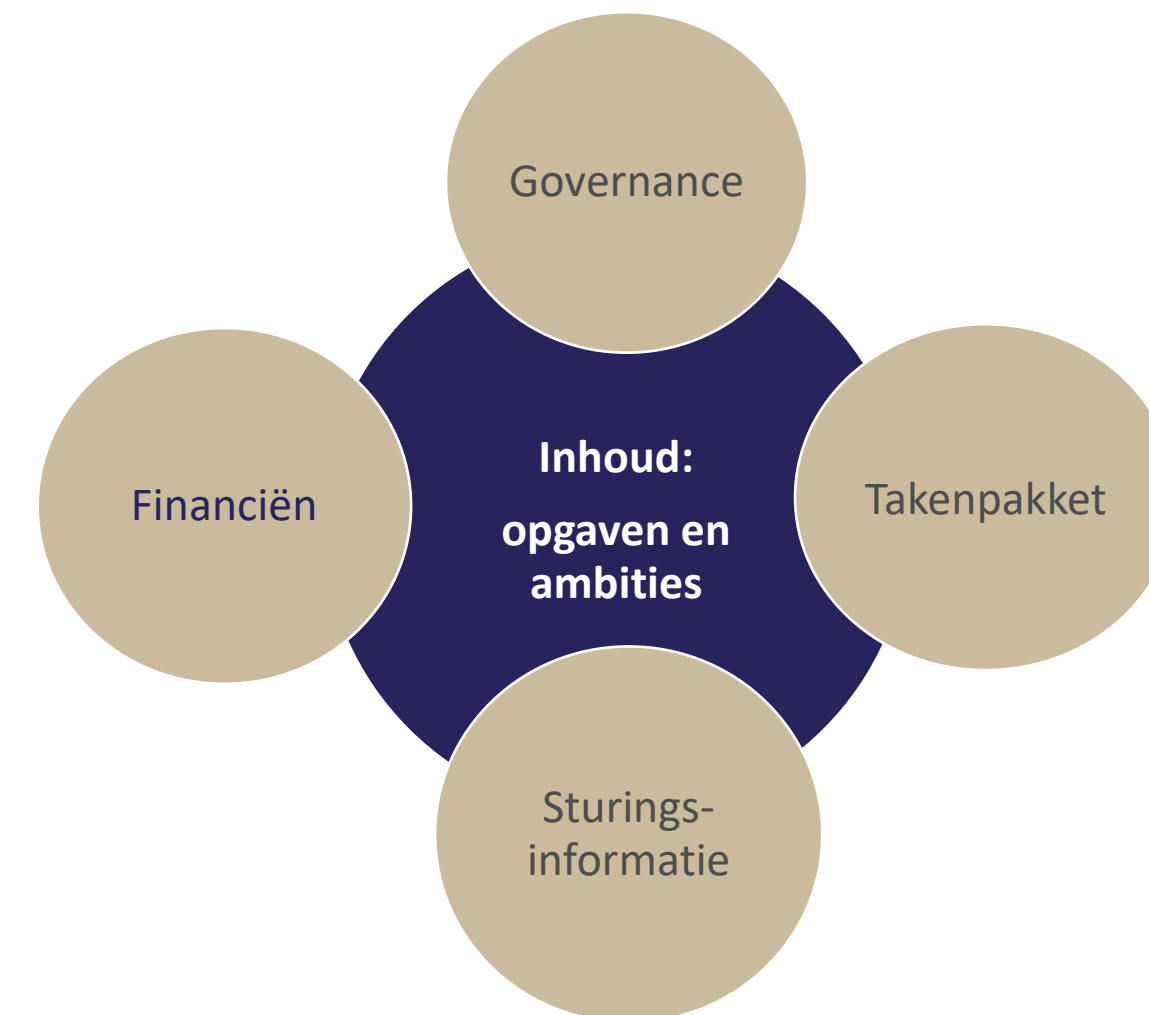
In 2014 is na een fusie de GR GGD Haaglanden opgericht. Na een evaluatie in 2016 heeft er een herijking plaatsgevonden. In 2018 is vervolgens de huidige GR GGD en Veilig Thuis Haaglanden in werking getreden.

In de GR (art. 33) hebben de deelnemers met elkaar afgesproken dat het algemeen bestuur (AB) de GR vóór 1 januari 2023 evalueert en nadien tenminste eenmaal per vier jaar. In het kader van deze afspraak is deze evaluatie uitgevoerd.

1b. Doel en reikwijdte evaluatie politiek, bestuurlijk én ambtelijk ingekleurd en vastgelegd in startnotitie

- Voorafgaand aan deze evaluatie is een startnotitie opgesteld. Hierin is, zoals de GR voorschrijft, het precieze doel, de reikwijdte en de wijze van deze evaluatie bepaald. De startnotitie is tot stand gekomen op basis van een analyse van enkele kerndocumenten en een brede ambtelijke en bestuurlijke gespreksronde langs de deelnemers. De startnotitie is ter zienswijze voorgelegd aan alle gemeenteraden, waarna in het AB het document vaststelde in oktober 2021. Van oktober 2021 tot januari 2022 is deze evaluatie uitgevoerd.
- In maart 2022 zijn er gemeenteraadsverkiezingen. Met deze evaluatie worden de ervaringen en kennis van het huidige bestuur ten volle benut alvorens er na de verkiezingen een nieuw bestuur aantreedt.
- Deze evaluatie is in de basis op de organisatievorm én de werking van de GR gericht. Het doel van de evaluatie is om het construct van de GR verder te optimaliseren, zodat de GR maximaal dienstbaar is aan de inhoudelijke opgaven en ontwikkelingen en kan doen waarvoor zij is opgericht: regionaal samenwerken aan een goede publieke gezondheidszorg en het voorkomen van en de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Deze evaluatie leidt tot handreikingen ter versterking van de vorm en de werking van de GR (zie hoofdstuk 7).
- Op basis van lessen uit het verleden is heeft deze evaluatie als doel om de GR gezamenlijk te versterken. En daarmee een beter bestuurlijk - ambtelijk samenspel te realiseren, het vertrouwen in de financiële situatie te bevorderen, inzicht te bieden in de gewenste lokale en regionale taakuitvoering en om de sturingsinformatie beter te stroomlijnen. Vanuit die sterkere organisatorische basis kan de inhoudelijke agenda meer en meer leidend zijn op de bestuurlijke tafels van GGD en VT.
- De GR in de huidige vorm is een relatief jong openbaar lichaam die (na een stroeve start) een positieve ontwikkeling doormaakt. De GGD Haaglanden is in 2014 gefuseerd, VT Haaglanden is in 2015 ontstaan en in 2018 als uitvoeringsorganisatie bij de GR gevoegd. Voornamelijk in de samenwerking en standaardisering van processen zijn de afgelopen tijd stappen gezet. Door de voorbije periode te evalueren en daarbij te kijken naar wat nodig is voor optimalisatie van de GR richting de toekomst, kan er een nóg stevigere basis ontstaan om te werken aan het realiseren van de opgaven en ambities vanuit een toekomstbestendige GR.
- Deze reikwijdte is vervat in het denkmodel hieronder als basis voor de evaluatie.

2. VRAAGSTELLING EN AANPAK

De vraagstelling die aan de onderzoekers is meegegeven en de daarop ontworpen hoofd- en deelvragen en aanpak, vormen de basis waarop deze evaluatie is uitgevoerd.

2a. In startnotitie is de hoofdvraag en zijn vijf deelvragen voor de toekomstgerichte evaluatie vastgelegd

Op welke wijze kan de GR GGD/ VT Haaglanden haar governancemodel, het takenpakket, de sturingsinformatie en de financiering verder optimaliseren, zodat haar inhoudelijke opgaven en ambities centraal staan en de realisatie ervan wordt bevorderd?

Deze hoofdvraag valt uiteen in vijf deelvragen:

1. Wat zijn de prioritaire **inhoudelijke** opgaven en ambities van de GGD en VT Haaglanden voor de komende bestuursperiode?
2. Welke ‘harde en zachte’ aspecten binnen het huidige **governancemodel** kunnen worden geoptimaliseerd?
3. Welke taken worden regionaal en welke **taken** worden lokaal uitgevoerd en hoe zou deze taakuitvoering beter op elkaar kunnen aansluiten?
4. Welke afspraken gelden rondom de **sturingsinformatie**, werkt het proces in de praktijk conform deze afspraken en waar zitten kansen op verbetering?
5. Hoe ziet het **kostenpatroon** van de GGD/ VT er op hoofdlijnen uit en bestaan er kansen op kostenbeheersing?

2b. In vijf stappen is antwoord gevonden op de onderzoeksvragen

Om de hiervoor genoemde hoofd- en deelvragen te beantwoorden is de onderstaande aanpak gevolgd:

Stap 1: inventarisatie feiten én meningen

Om tot een objectieve evaluatie en daarop gebaseerde handreikingen ter versterking van de GR te komen is een analyse gemaakt van relevante documentatie (zie bijlage D). Deze documentenanalyse vormt de basis onder de ‘foto’ van de huidige situatie (zie bijlage A). Daarbij is op de vijf thema’s uit het denkmodel (ambities/opgaven, governance, het takenpakket, de sturingsinformatie en de financiën) een feitenanalyse uitgevoerd.

De feitenanalyse is middels een brede gespreksronde (zie bijlage E) verdiept en verrijkt. Ook zijn de raadsleden van de negen gemeenteraden betrokken bij deze evaluatie. Doormiddel van een gezamenlijke raadsessie, een survey (‘zelfscan’) en een gesprek met de rekeningcommissie zijn de meningen van de raadsleden opgehaald. In bijlage C is een verantwoording over de representativiteit van deze onderzoeksdata opgenomen.

Stap 2: vergelijkend perspectief

Er is op hoofdlijnen een vergelijking gemaakt met het ambtelijk-bestuurlijk samenspel, de taken, de sturingsinformatie en de financiën van drie andere GGD (/VT-) organisaties. Te weten: GGD Amsterdam Amstelland, GGD Groningen en GGD West-Brabant. Deze vergelijking heeft geleid tot een factsheet en een ‘inspiratie hoofdstuk’ per GGD. Deze zijn opgenomen in bijlage B. Enkele handreikingen van ons advies zijn gebaseerd op de bevindingen uit deze vergelijking.

Stap 3: expertmatig oordeel

Alle input uit de voorgaande onderzoeksstappen is geanalyseerd en is van een expertmatig oordeel voorzien in termen van ‘onze 17 bevindingen’.

Stap 4: spiegelsessie

In spiegelsessies zijn deze voorlopige onderzoeksbevindingen en de denkrichting voor de handreikingen ter versterking van de GGD/ VT Haaglanden teruggekoppeld aan sleutelpersonen betrokken bij de evaluatie (geïnterviewden). Deze betrokkenen zijn daarbij in de gelegenheid gesteld hierop te reflecteren, aan te scherpen en waar nodig aan te vullen.

Stap 5: vaststelling en besluitvorming

Met de spiegelsessies en de verwerking van de opbrengsten daarvan is het evaluatierapport getoetst op herkenbaarheid en draagvlak. Op basis daarvan is voorliggende definitieve versie van het eindrapport opgesteld.

“

3. SAMENVATTING STARTFOTO GR GGD/VT

Voor een goed begrip van voorliggend rapport is in dit hoofdstuk een feitelijke duiding opgenomen van de huidige vormgeving en werking van GR GGD/VT Haaglanden. Dit betreft een samenvatting van bijlage A, de volledige startfoto.

3a. Kerntaken, ambities en governancestructuur geduid

Kerntaken GGD: bewaken, beschermen en bevorderen van publieke gezondheid

- Gezondheid is een publiek goed. Het bewaken, beschermen en bevorderen van publieke gezondheid vormt de kern van de taken van de GGD. De kernwaarden van de GGD Haaglanden zijn: deskundig, onafhankelijk, proactief en toegewijd. De GGD Haaglanden werkt vanuit positieve gezondheid en werkt met een integrale blik aan preventie.
- De GGD heeft in de 'GGD Haaglanden- Visie 2030' vijf ambities opgenomen:
 1. Voorvechter gelijke kansen op goede gezondheid
 2. Adviseur voor een gezonde leefomgeving
 3. Regionale partner acute problemen publieke gezondheid
 4. Veilig vangnet waar dat (nog) ontbreekt
 5. Deskundige, proactieve organisatie

VT zet in op de gehele ketensamenwerking en het versterken van lokale teams

- Iedere gemeente dient zorg te dragen voor de organisatie en inrichting van een advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling; een Veilig Thuis-organisatie.
- VT heeft als ambitie om in samenwerking met collega-instellingen huiselijk geweld en kindermishandeling te voorkomen en te stoppen. En daarbij zorg te dragen voor herstel van schade bij de direct betrokkenen.
- VT Haaglanden heeft onder andere als doel gesteld om meldingen tijdig afronden, een sterk expertisecentrum te zijn binnen de keten en binnen de organisatie resultaatgericht te werken. Er wordt ingezet op het versterken van de gehele ketensamenwerking en de lokale teams.

Politieke, bestuurlijke en ambtelijke betrokkenheid geborgd in governance van deze GR

- De GR is een regeling met een uitvoeringsovereenkomst met de gemeente Den Haag. De twee zelfstandige uitvoeringsorganisaties GGD en Veilig Thuis zijn onderdeel van de gemeente Den Haag.
- De GR stelt dat het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en twee leden, het DB dient beslissingen van het AB voor te bereiden en uit te voeren.
- Het AB bestaat uit negen bestuurders. Het aantal stemmen dat een AB-lid in de vergadering kan uitbrengen, wordt bepaald door het aantal inwoners van de gemeente.
- De GR kent twee vaste ambtelijke adviescommissies (AAC's). De adviescommissie GGD, adviescommissie VT adviseren het AB. De financiële werkgroep (FWG) ondersteunt deze twee adviescommissies.
- De directeur GGD wordt door het AB benoemd als directeur publieke gezondheid (DPG) en wordt door de gemeente Den Haag aangesteld als directeur van de uitvoeringsorganisatie GGD. De rol van de DPG is wettelijk vastgelegd in de Wet publieke gezondheid (Wpg) en de Wet veiligheidsregio's (Wvr). De directeur VT wordt door het DB benoemd en als manager van de uitvoeringsorganisatie VT aangesteld door de gemeente Den Haag. De directeurs GGD en VT sluiten aan bij de vergaderingen van het AB en DB, zij hebben daarin een raadgevende stem.
- De functie van secretaris en controller van de GR wordt door het DB benoemd. Zij zijn onbezoldigd ambtenaar in de GR in dienst van de gemeente Den Haag.

3b. Takenpakket, p&c-cyclus en bekostiging samenwerking

De GR kent drie takenpakketten, daarnaast voeren de GGD en VT additionele lokale taken uit

- De GR kent drie takenpakketten:
 - a. het basispakket GGD;
 - b. het pluspakket GGD;
 - c. het takenpakket VT.
- Naast de wettelijke taken en de plus taken voeren de GGD en VT additionele lokale taken voor de verschillende gemeenten uit, deze vallen bestuurlijk niet onder de GR.
- VT kent een formatie van 178,94 FTE, de formatie van de GGD bestaat uit 145,31 FTE.

In de uitvoeringsovereenkomst met de gemeente Den Haag is de P&C-cyclus vastgesteld

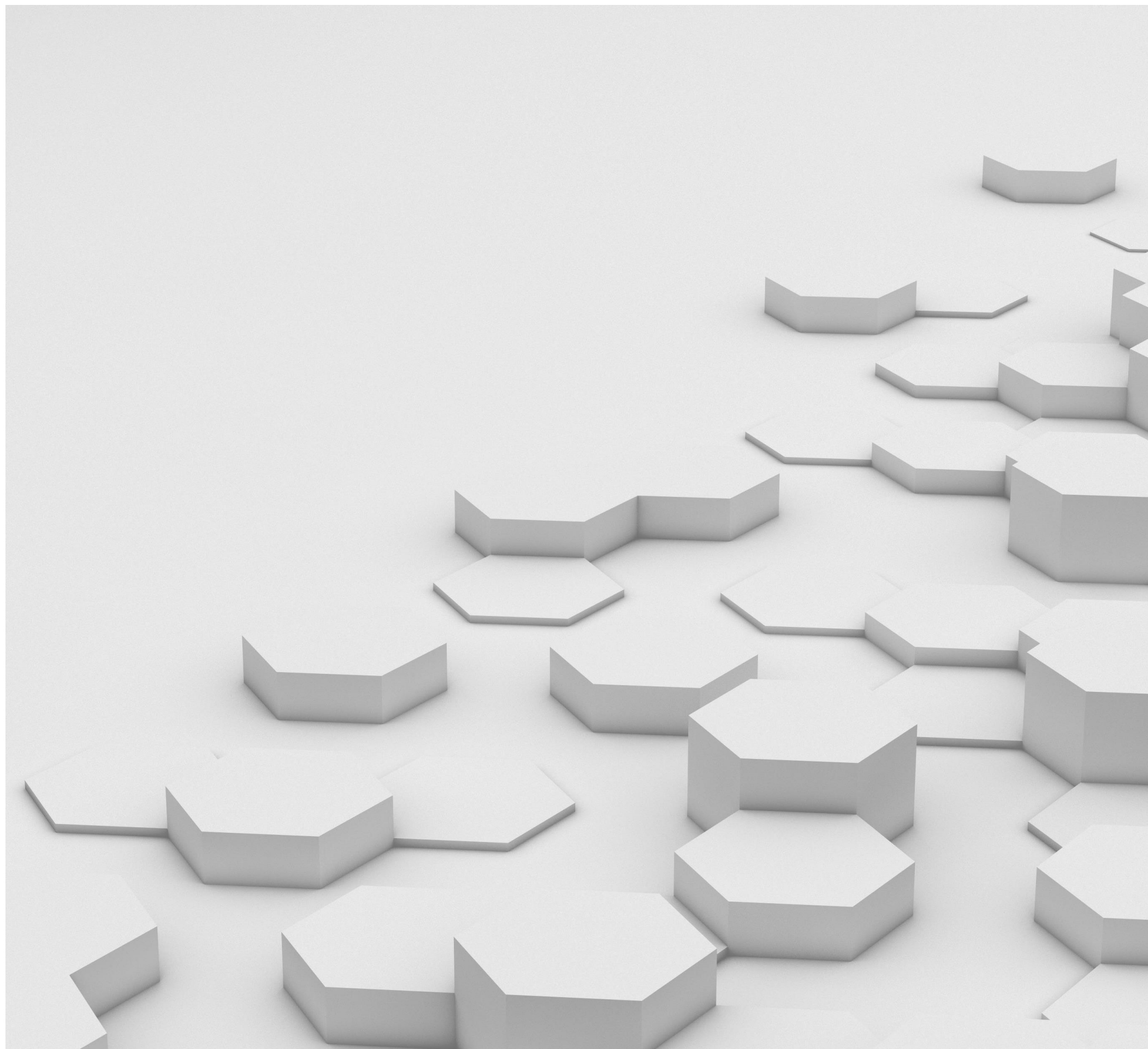
- De GR heeft in de uitvoeringsovereenkomst met de gemeente Den Haag de frequentie van rapporteren vastgelegd. De opdrachtnemer levert een viermaands rapportage, achtmaands rapportage en eindrapportage aan de opdrachtgever (DB). Hierin wordt de voortgang van het programmaplan op taakniveau, de gerealiseerde en geprognosticeerde uitgaven en ontvangsten, de voortgang van de aangekondigde bedrijfsvoeringsmaatregelen en de ontwikkeling van de risico's beschreven.

Kosten GR verrekend op basis van het inwoneraantal en afname van het pluspakket

- In het financieel statuut is vastgelegd dat de GR voor de taken uit het basispakket GGD de deelnemende gemeenten een bijdrage per inwoner in rekening brengt. De hoogte van deze bijdrage wordt door het college van B&W Den Haag, het DB en de GGD jaarlijks vastgesteld.
- Voor de taken uit het pluspakket GGD wordt een tarief bij de deelnemers in rekening gebracht op basis van de afname. Voor de taken VT wordt een tarief bij de deelnemers in rekening gebracht, op basis van het historisch verbruik, in combinatie met het inwoneraantal. De deelnemersbijdrage voor de GR- ondersteuning en overhead wordt naar inwonersaantal verrekend.

Vanaf juli 2022 treedt de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) in werking

- De nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr.) biedt nieuwe instrumenten, die raadsleden meer ruimte bieden om hun kaderstellende en controlerende rol binnen de besluitvorming van gemeenschappelijke organen beter vorm te geven.

4. Onze bevindingen

Op basis van de analyse van feiten en meningen zijn op navolgende pagina's onze bevindingen opgetekend ten aanzien van de werking van de GR GGD/ VT Haaglanden.

Deze bevindingen zijn geduid vanuit de verschillende onderzoeksthema's, zoals vastgelegd in het denkmodel onder deze evaluatie.

De bevindingen dienen als fundament onder onze handreringen ter versterking van de GGD/ VT Haaglanden, zoals opgenomen in hoofdstuk 5.

4a. Inhoudelijke opgaven en ambities staan onder druk van onder meer historie, corona en krapte arbeidsmarkt

a1. Focus lag op stabiliseren organisatie in plaats van op inhoudelijke agenda

- De voorbije jaren heeft (bestuurlijk) de focus gelegen op het stabiliseren van de organisatie GGD/ VT Haaglanden, die na de vorming van de GGD Haaglanden in 2014 en de fusie tot GGD/ VT Haaglanden in 2018. Stabiliseren van deze organisatie was nodig om 'de basis op orde' te brengen. Daarmee is veel tijd en aandacht uitgegaan naar bedrijfsvoeringsaspecten, zoals het transparanter maken van bekostigings- en overheadsystematieken en het optimaliseren van de p&c-cyclus, rondom deze samenwerkingsvorm. Ook is veel energie gestoken in de verbinding tussen bestuurders, om te investeren in de vertrouwensbanden en de onderlinge relaties.
- Deze (noodzakelijke) focus op stabiliseren van de organisatie, heeft afgeleid van het bestuurlijke gesprek over de inhoudelijke visie, opgaven en ambities van de negen betrokken gemeenten. Bestuurlijk bestaat de 'sense of urgency' en brede wens om bij aanvang van de nieuwe bestuursperiode (2022-2026) te komen tot een strategische agenda voor de lange termijn, die als koersdocument dient voor de GGD en VT.

a2. Besef belang GGD door de coronacrisis sterk toegenomen

- De afgelopen twee jaar heeft de covid-pandemie de GGD Haaglanden onder druk gezet. De pandemie heeft ervoor gezorgd dat de GGD'en overal in het land maximaal moesten opschalen. Dit vroeg om flexibiliteit binnen de organisatie om continu te zorgen voor voldoende prik- en testcapaciteit. Met de focus op deze grote opgave is er minder ruimte voor andere gezondheidsvraagstukken en om uitwerking te geven aan de vastgestelde visie van de GGD (april 2021).
- Het belang van een goed functionerende GGD met daarbij de noodzaak van publiek gezondheidsbeleid is sterk zichtbaar geworden door de pandemie. Een uitdaging voor de toekomst is om de urgentie van gezond leven vast te houden.

- Daarbij is het nog niet geheel duidelijk welke langertermijneffecten de pandemie op algehele gezondheid heeft en welke gezondheidsvraagstukken er nog meer gaan spelen. Het lessen trekken uit de afgelopen periode en daarmee de GGD organisatie optimaliseren is van belang. Bijvoorbeeld in het kader van gezondheidsbevordering en epidemiologie.
- Er is breed veel waardering voor de inzet en de resultaten van de GGD Haaglanden gedurende de pandemie.

a3. Veilig Thuis-organisatie komt van 'ver'

- Sinds 2018 is VT onderdeel van de GR en is VT permanent aan het doorontwikkelen. Voornamelijk in de bedrijfsvoering en op het vlak van de inrichting en aansturing zijn veel verbeteringen doorgevoerd. De wachtlijsten bij VT zijn significant afgenomen. Er is onder andere geïnvesteerd in versterking van de lokale teams. Daarnaast is er steeds meer inzicht gekomen in de organisatie, door onder andere de datagedreven aanpak. De P&C-stukken en algehele administratie binnen de organisatie zijn op orde gebracht. Het afhandelen van zaken binnen de wettelijke termijnen vormt nog steeds een uitdaging.

a4. Veilig Thuis is onderdeel van de gehele keten

- Veilig Thuis vormt een belangrijke schakel in de gehele keten rondom huiselijk geweld en kindermishandeling. Een sterke samenwerking is van groot belang binnen deze keten. Voor huiselijk geweld is een regiovisie ontwikkeld waar uitvoering aan gegeven wordt via drie ontwikkelsporen. Voor de jeugdbeschermingsketen staat het 'Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming' op de planning, dat een optimalisatie van de ketenaanpak beoogd.

a5. Krapte arbeidsmarkt

- In de begroting voor 2021 zijn extra budgetten voor VT opgenomen. Door krapte op de arbeidsmarkt kunnen deze budgetten niet volledig benut worden en ontstaan wachtlijsten.

4b. Governance als zodanig staat nauwelijks ter discussie, maar dagelijkse toepassing kan nóg scherper

b1. Relatie opdrachtgever – opdrachtnemer is verbeterd

- De relatie opdrachtgever – opdrachtnemer is verbeterd, voornamelijk het afgelopen jaar. Hier ligt onder andere de kwaliteitsverbetering en grotere mate van transparantie in de sturingsinformatie aan ten grondslag. Ook is met name door DB-leden – en de portefeuillehouders van Den Haag als opdrachtnemer in het bijzonder – fors geïnvesteerd in de relatie met de overige gemeenten. Het vertrouwen tussen de opdrachtgevers en opdrachtnemer neemt hierdoor toe, ten opzichte van de aanloopjaren in dit samenspel.

b2. Wisselwerking tussen AB en DB

- Met veel positieve energie wordt er door de drie DB-bestuurders uitvoering gegeven aan de taken van het DB. Veel AB-leden ervaren dat het DB hun rol goed vervuld ('waar zijn we wel van, waar zijn we niet van') en in control is.
- Het aantal stemmen dat een AB-lid in de vergadering kan uitbrengen, wordt bepaald door het aantal inwoners van de gemeente. Het komt in de praktijk nauwelijks voor dat er gestemd wordt binnen het AB. Toch roept de huidige stemverhouding wel bestuurlijke sentimenten op ten aanzien van drie elementen:
 - i. De DB-leden hebben tezamen een (te) grote stem in het AB.
 - ii. Het aantal opties voor de samenstelling van het DB is beperkt, omdat Den Haag altijd een plek moet innemen in het DD in combinatie met het feit dat het DB geen meerderheid van stemmen in het AB mag hebben.
 - iii. Er moet een balans blijven tussen de mate van invloed/ zeggenschap (stemverhouding) en de mate van financiële bijdrage c.q. financieel en maatschappelijk risico.

b3. GR- functionarissen rolzuiver, maar kwetsbaar in hun positie

- De GR-functionarissen (secretaris en controller) zijn formeel in dienst bij de gemeente Den Haag. Hiërarchisch gezien leggen zij verantwoording af aan hun manager binnen de gemeente Den Haag. Dit kan vragen oproepen over de onafhankelijkheid van de positie van deze GR-functionarissen. Echter, in de praktijk zijn deze functionarissen zich erg bewust van hun positie en onafhankelijke rol. De functionarissen zijn (bijna) niet vervangbaar, veel kennis en kunde over de GR zit bij deze betreffende personen. Dit lijkt weliswaar onafhankelijk van de 'ophanging van deze functies'.

b4. Ambtelijke Advies Commissies (AAC's) hebben grote stappen gemaakt

- De AAC's adviseren direct aan het AB. Voorafgaand aan de adviezen van de AAC's brengt de financiële werkgroep een advies uit naar de AAC's. De afgelopen periode zijn er veel verbeteringen doorgevoerd wat betreft de positionering, het proces en de kwaliteit van het advies.
- De AAC's leveren één gezamenlijke annotatie aan het AB. Daarbij valt op dat vrijwel iedere bestuurder naast het AAC-advies aanvullend geannoteerd wordt vanuit de eigen ambtelijke organisatie. Dit levert soms inconsistenties op tussen de gesuggereerde collectiviteit en de eigen gemeentelijke advieslijn.
- Nog steeds kunnen de AAC's verbeteren in rolneming, zoals mate van detaillering en rolneming in termen van collectiviteit en inhoudelijk gesprek.
- Wij constateren dat de ambtelijke voorbereiding vanuit de uitvoeringsorganisatie in verbinding met de ambtelijke vertegenwoordigers vanuit de deelnemende gemeenten er nog onvoldoende in slagen om ambtelijke vraagstukken ook met consensus ambtelijk af te wikkelen. Daardoor komen nog teveel (ambtelijke) thema's op de (bestuurlijke) DB-tafel.

4c. Gesprek over en samenhang tussen regionale en lokale taken kan worden versterkt

c1. Regionaal denken en samenhang tussen lokale taken en VT- en GGD-taken kan sterker

- *‘Gezonde lucht stopt niet bij een gemeentegrens’. ‘In iedere gemeente is er sprake van overgewicht en obesitas’. ‘Integrale en wijkgerichte aanpak is relevant voor iedere gemeente’.*
- In alle gemeenten spelen dezelfde gezondheidsthema’s, alleen de mate waarin verschilt van elkaar. Zo kent bijvoorbeeld Den Haag meer dan andere gemeenten grootstedelijke problematiek en verdichting met de bijbehorende gezondheidsrisico’s. Aan de andere kant zijn er ook veel agrarische activiteiten (Westland), industrie en intensieve verkeersstromen in de regio. Een gezonde leefstijl vraagt vaak om grote gedragsveranderingen. De deelnemende gemeenten kunnen nog winnen aan meer kennisdeling en het aanbrengen van samenhang in de visie op en aanpak van het lokale en regionale gezondheidsbeleid.
- Naar aanleiding van de Landelijke Nota Gezondheidsbeleid 2020-2024 heeft het AB afgelopen zomer een sessie gehad over gezondheidsbeleid. Het doel was om van elkaar te leren door inhoudelijke thema’s te bespreken. Bestuurders hebben dit ervaren als waardevol en inspirerend, en tevens de ambitie om vaker elkaar op soortgelijke onderwerpen inhoudelijk te vinden.

c2. Basispakket en pluspakket vragen geen aanpassingen

- Het basispakket omvat de taken die de GGD wettelijk dient uit te voeren. Gezien er hierin geen wetwijzigingen zijn, kan de omvang van het basispakket gelijk blijven. Het programma ‘gezonde school’ wordt door iedere gemeente als lokale taak afgenomen, behalve door Midden Delfland. De DPG is van mening dat in het kader van de invulling van de wettelijke taak rondom gezondheidsbevordering voor jeugd het goed is als deze taak binnen de GR wordt belegd. Bestuurlijk wordt een uitbreiding van het pluspakket niet direct noodzakelijk ervaren. Daarnaast zijn, voornamelijk kleine gemeenten, tevreden met de mogelijkheid om de taken zelfstandig uit te voeren. Zij hechten veel waarde aan samenwerkingen met lokale partners.

c3. Jeugdgezondheidszorg (JGZ) momenteel los van de GGD georganiseerd

- De JGZ is ondergebracht bij het Centrum voor Jeugd en Gezin Den Haag, een onderdeel van JMO-OCW Den Haag, én JGZ Zuid-Holland West (convenant met acht overige gemeenten).
- Alle negen colleges van B&W dragen wettelijk de zorg voor de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg. Echter, vanuit de Wet publieke gezondheid heeft de DPG ook verantwoordelijkheden in het kader van de JGZ: de verantwoordelijkheid over de vaccinatiegraad. Het Rijksvaccinatieprogramma wordt niet door de GGD uitgevoerd. In de praktijk is er, door de manier waarop dit georganiseerd is, op dit vlak onvoldoende de mogelijkheid voor sturing door de DPG.
- Door de huidige positionering kan over het algemeen de jeugdgezondheidszorg niet optimaal aansluiten op volwassen gezondheidszorg en kunnen er taken beperkt doeltreffend en efficiënt uitgevoerd worden. Er is bij sommige gemeenten geen doorgaande lijn van 0 tot 18 jaar en met oog op preventie is door deze wijze van organiseren ‘in de keten’ niet alles tijdig in beeld.

c4. Gemeenteraden lijken tevreden over functioneren van GR

- Aan de hand van de documentstudie, de gevoerde gesprekken, de survey kan er gesteld worden dat deze GR niet hoog op de agenda staat bij de negen gemeenteraden (zie bijlage C).
- Onze onderzoeksbevindingen tonen aan dat GR GGD/ VT Haaglanden niet in de ‘spotlight’ staat van de raden, met het oog op hun kaderstellende en controlerende rol.
- Naast de raadsbesprekingen in het kader van corona (datalek) en de formele periodieke stukken (begroting/ jaarstukken) passeert de GR GGD/ VT Haaglanden nauwelijks de revue in de gemeenteraden of commissies van de deelnemende gemeenten.

4d. Sturingsinformatie en transparantie is sterk verbeterd. Debat over de interpretatie van informatie nog beperkt.

d1. P&C-cyclus inmiddels op orde

- Er is sprake van een aanzienlijke verbetering van de informatiestromen binnen de GR. De hogere kwaliteit van P&C-stukken zorgt daarmee ook voor een betere informatievoorziening aan de gemeenten en gemeenteraden.
- Met deze verbetering in het proces van de P&C-stukken wordt ook geconstateerd dat sinds ongeveer anderhalf jaar de formele aanlevertermijnen worden behaald. Er wordt meer ademruimte ervaren, maar nog steeds ervaren betrokkenen tijdsdruk als het gaat om de advisering en het kennisnemen van stukken.

d2. Geen onderscheid in wie welke (sturings-)informatie nodig heeft

- Iedereen ontvangt gedetailleerde informatie. Dit veroorzaakt een tijdrovend proces. De informatiebehoefte van beleidsmedewerkers (AAC) ligt anders dan bij bestuurders of raadsleden. In de huidige informatiestromen wordt daar geen rekening mee gehouden.
- Het AB heeft de neiging om over de financiën en processen te praten, aangezien dat ook de informatie is die zij ontvangen. Gedetailleerde rapportages geven bestuurders het gevoel van grip op de cijfers, tegelijkertijd is er beperkt aandacht voor de duiding hiervan en het inhoudelijke debat.
- De gemeenteraden ontvangen tijdig de juiste documenten (kadernota, begroting en jaarstukken).

d3. Steeds meer transparantie als het gaat om financiën

- Art. 24 derde lid van de Gemeenschappelijke Regeling bepaalt : “Financiële tekorten van de Uitvoeringsorganisatie GGD en de Uitvoeringsorganisatie VT, die niet worden gedekt door voorzieningen daaromtrent in de dienstverleningsovereenkomst, komen niet ten laste van het openbaar lichaam”. In de Dienstverleningsovereenkomst met de gemeente Den Haag (i.c. art. 5 van de meerjarige Raamovereenkomst) is overeengekomen dat de gemeente Den Haag als opdrachtnemer prudent om zal gaan met het maken van kosten voor de uitvoering van de GGD- en VT-taken.
- In het begin van de GR-periode (2018) waren er met regelmaat onduidelijkheden over bepaalde posten, die voor rekening van de GR kwamen. Doordat de opdrachtnemer enkele overschrijdingen niet tijdig meldde werden de gemeentebesturen niet altijd in staat gesteld om (tijdig) bij te sturen. Financieel gezien was er te weinig transparantie, wat leidde tot financiële verrassingen en tegenvallers.
- Deze periode hadden sommige bestuurders moeite met het ‘telkens opplussen’ bij de GR, door meerdere begrotingswijzigingen van de GR. Er waren onvoldoende beheersmaatregelen in het financiële proces. Die financiële onduidelijkheid is weggenomen door duidelijkere afspraken tussen opdrachtgever en opdrachtnemer en daarbij de versterkte P&C-cyclus.

d4. Juridische documenten vergen een update naar dagelijkse praktijk

- Afspraken in enkele formele stukken van de GR komen niet meer overeen met het handelen van bestuurders en ambtenaren in de dagelijkse praktijk. Voorbeelden hiervan zijn artikelen uit het ‘Reglement van Orde van de AB-vergaderingen’ en het ‘organisatiestatuu’.
- Met de aankomende gemeenteraadsverkiezingen en de daaruit volgende nieuwe samenstelling van AB- en DB-leden is een update van deze juridische documenten noodzakelijk. en-vandelaar.nl

“

5. Drie handreikingen ter versterking GR GGD/ VT

Onze bevindingen schetsen een beeld van de GR GGD/ VT Haaglanden die de afgelopen jaren de basis op orde heeft gekregen, die is gestabiliseerd en vanaf heden meer en meer kan werken aan de inhoudelijke agenda en ontwikkeling.

Hierna zijn drie handreikingen opgenomen ter verdere versterking van deze GR.

Voor enkele elementen uit de handreikingen hebben wij inspiratie gehaald uit de vergelijking met andere GGD-en. In bijlage B is een factsheet en een ‘inspiratie hoofdstuk’ per GGD opgenomen.

Handreiking 1. Stel strategische agenda ‘GGD/ VT 2030’ op

1a. Bepaal een lange termijn agenda voor de nieuwe bestuursperiode

- Na de gemeenteraadsverkiezingen treden er naar verwachting deels nieuwe bestuurders aan in het AB en mogelijk DB. Wij adviseren om dit moment te markeren en het eerste half jaar te investeren in een zorgvuldige overdracht/ inwerkperiode, zodat nieuwe bestuurders wegwijs worden in de context van en afspraken rondom de GGD/ VT.
- In het verlengde daarvan adviseren wij om als AB een aantal strategische sessies te beleggen, om met elkaar een inhoudelijke stip op de horizon te formuleren. Deze stip mag ambitie bevatten en kan gesteld worden op het einde van twee bestuursperioden (2030), waarbij deze een helder inhoudelijk ‘tussenstation’ kent in 2026.
- De huidige visie- en beleidsdocumenten van de GGD en VT Haaglanden dienen als basis voor deze strategische agenda.

1b. Koppel het gesprek over financiën en proces altijd aan de inhoud

- Wij adviseren om bij de bespreking van p&c-documenten in het AB altijd de duiding van de stukken expliciet te maken, qua processtatus en of deze ter beeldvorming, oordeelsvorming of besluitvorming dienen. Daarbij kan met ‘opleggers’ worden gewerkt om de kern van de vraag aan het AB te duiden, waarbij dan altijd de koppeling tussen de in de p&c-documenten gepresenteerde cijfers én de inhoud (maatschappelijke effect) aangebracht kan worden. Eventueel kan daarin worden gewerkt met varianten en scenario’s, om bestuurders zoveel mogelijk in positie te brengen om keuzes te maken en kaders te stellen.

1c. Organiseer en structureer bewust het gesprek over de inhoud door themasessies

- Met de constatering dat het gesprek over inhoud op bestuurlijk niveau nog onvoldoende spontaan ontstaat, adviseren wij om dit bewust te organiseren en structureren. Dit kan bijvoorbeeld aan de hand van bestuurlijke themasessies.

- Naast de vaste agendapunten en de formele besluitvorming kan er bijvoorbeeld iedere AB-vergadering een inhoudelijke thema worden geagendeerd. Afhankelijk van het opgestelde thema wordt hierover een presentatie gegeven, waarover een verdiepend gesprek plaats kan vinden (ook hierbij geldt dat het van belang is vooraf te duiden wat het karakter is: ter inspiratie, ter informatie, ter beoordeling, etc. Enkele voorbeelden hiervan kunnen zijn:
 - i. een medewerker van de GGD of VT licht een specifiek beleidsonderwerp toe;
 - ii. een AB-lid deelt in het kader van ‘best practices’ resultaten of ontwikkelingen op het gebied van het lokale gezondheidsbeleid/ aanpak huiselijk geweld/ kindermishandeling;
 - iii. een DPG of DVT van een andere GGD of VT geeft een presentatie over de succesfactoren danwel de knelpunten in zijn/ haar organisatie;
 - iv. een hoogleraar inspireert over de wetenschappelijke trends en ontwikkelingen op een inhoudelijk aspect van GGD/ VT;
 - v. de voortgang (successen en knelpunten) in de realisatie van de strategische agenda wordt gepresenteerd.

1d. Strategische agenda als basis voor de discussie over meer regionaal denken en handelen

- De lange termijn agenda vormt tevens het platform om het regionaal denken en handelen nog meer ‘handen en voeten te geven’. Van belang is daarbij dat goed in beeld gebracht wordt wat de belangen en speerpunten van de gemeenten in de regio zijn. Daarbij kunnen juist ook de gemeenschappelijkheden en verschillen tussen gemeenten worden geduid.
- De regionale samenwerking kan worden versterkt door dit aan de strategische agenda te koppelen. Bijvoorbeeld op het gebied van de gezondheidsuitdagingen in het fysieke domein in samenspel met klimaatadaptatie en de ketensamenwerking waar VT zich in bevindt. Aan de hand van deze inhoudelijk koers kan op termijn bijvoorbeeld het takenpakket van de GGD/ VT worden herzien, als daaraan van onderop (gemeente) behoefte gaat ontstaan. Wij adviseren om op dit moment niet actief de discussie over het basis- en pluspakket te starten.

Handreiking 2: versterk rolneming stakeholders (1)

2a. Blijf werken aan onderlinge verbinding en vertrouwen

- Het is van belang om het onderlinge vertrouwen tussen de negen gemeenten en in de rol van opdrachtgever en opdrachtnemer te behouden. De afgelopen periode is hier flink in geïnvesteerd. Wij adviseren om het verhaal te (blijven) vertellen over de vorming van de GR, welke ontwikkeling deze heeft doorgemaakt en wat de regionale samenwerking voor de negen gemeenten al heeft opgeleverd. Het blijven vertellen van het verhaal (omdat spelers wisselen) helpt voor onderling begrip, ook bij afwijkende standpunten op de bestuurlijke tafel. Het vertellen van het verhaal is van belang voor alle stakeholders: raden, colleges, ambtelijke organisaties.

2b. Plan periodiek een reflectiemoment voor de bestuurlijke samenwerking in

- In het verlengde van het behouden en versterken van de onderlinge relatie en daarmee het vertrouwen in elkaar op bestuurlijk niveau, adviseren wij het AB, DB en de opdrachtnemer (gemeente Den Haag) periodiek expliciet stil te laten staan bij wijze en vorm van de bestuurlijke samenwerking. Feedback vanuit de directie van de twee uitvoeringsorganisaties (GGD en VT) of spiegelsessies die extern worden gefaciliteerd kunnen daarbij waardevol zijn.

2c. Voer het bestuurlijke gesprek over de stemverhoudingen in het AB en de effecten daarvan

- Wij adviseren om het bestuurlijke gesprek te voeren over de huidige stemverhouding in het AB. Dit naar aanleiding van de drie, in de bevindingen, opgetekende knelpunten. Dit gesprek zou gevoerd moeten worden op basis van een helder memo met een analyse van verschillende varianten voor de herijking van de stemverhoudingen én de impact per variant op de zeggenschap en invloed van de deelnemers.

- Mochten bestuurders tot de conclusie komen dat herijking van de stemverhoudingen wenselijk is, dan adviseren wij dat de gekozen oplossingsrichting moet bijdragen aan het bieden van meer ruimte aan alle deelnemers om onderdeel uit te gaan maken van het DB. Dit zal de collectiviteit in de samenwerking ten gunste komen.
- Tegelijkertijd moet de stemverhouding altijd een balans houden tussen invloed/zeggenschap én de (financiële) bijdrage c.q. de maatschappelijke impact en risico's.
- Voor inspiratie met betrekking tot stemverhoudingen verwijzen wij u naar bijlage B, waar de stemverhoudingen van drie andere GGD-en zijn opgenomen.

2d. Overweeg om onafhankelijke adviseurs incidenteel te laten meedenken in DB of AB

- Overwogen kan worden om periodiek (vaste) externe adviseurs mee te laten denken over de koers en agendastukken van DB en/ of AB van de GGD/ VT. Hierbij kan gedacht worden aan expert op vlak van bedrijfsvoering/ financiën, hoogleraar op relevant inhoudelijk thema, of bestuurlijk zwaargewicht bekend met de portefeuille. Dit scherpt en verrijkt mogelijk het debat, kan zorgdragen voor nieuwe en andere invalshoeken en kan dienen ter inspiratie en 'evidence based' werken en handelen.

2e. Laat annotaties van AAC's aansluiten op de lange termijn agenda en informatiebehoefte

- Van belang is dat de AAC's goed betrokken worden bij de strategische agenda, en ook annoteren richting AB vanuit de daarin uitgezette koers.
- Wij adviseren om bij aanvang van de nieuwe bestuursperiode de klokken gelijk te zetten als het gaat om de behoeften aan sturingsinformatie bij de AB-leden. Door tussen AB en de AAC's op voorhand afspraken te maken kan, gesteund door een juiste agendasetting, ook meer ruimte ontstaan voor het gesprek over inhoudelijke vraagstukken.

Handreiking 2: versterk rolneming stakeholders (2)

2f. Zet de stijgende lijn van AAC's voort en zorg voor een sterke ambtelijke verbinding

- De AAC's hebben grote stappen gezet. De afgelopen periode zijn er veel verbeteringen doorgevoerd wat betreft de positionering, het proces en de kwaliteit van het advies. Wij adviseren om deze aandacht voor en het gesprek over de passende rolneming van de AAC's 'op tafel' te houden.
- Daarnaast adviseren wij ook om binnen de AAC's in grotere mate het gesprek te voeren over het regionaal belang en perspectief. Hierbij ligt de focus niet op 'hoe wij het in onze gemeente doen', maar op 'wat is het beste voor onze regio'.
- Door in het AAC-overleg vaker op gemeentelijk beleid de afstemming te zoeken, kan er vanuit een sterke regionale basis voor volksgezondheid uitvoering gegeven worden aan lokale vraagstukken. Hierbij is een integrale benadering in relatie tot andere domeinen binnen de gemeenten waardevol, met oog voor de lokale verschillen. Als het om volksgezondheid gaat ligt er bijvoorbeeld een mogelijkheid om de uitwerking van effecten van de nota gemeentelijk gezondheidsbeleid met elkaar te delen. Of te sparren onderling over de werkwijze als het gaat om het hoe om te gaan met het nationaal preventieakkoord.

2g. Introduceer voorlichtingsavonden GR'en en presentaties van de GGD/ VT bij begrotingen

- Wij adviseren om jaarlijks een voorlichtingsavond 'regiobrede GR'en' voor alle gemeenteraden in de regio te organiseren. Uiteraard zijn gemeenten onderdeel van meerdere GR'en, zoals de Omgevingsdienst en Veiligheidsregio. Naast een technisch toelichting over de werking van deze GR'en kan het zeer waardevol zijn om elke GR inhoudelijk een podium te bieden. Met het aantreden van nieuwe raadsleden in 2022 ontstaat een mooi momentum om deze cyclus te introduceren in afstemming met andere GR-en in de regio.

- Daarbij kunnen technische toelichtingen in de gemeenteraden (of het collectief van raden) door de GGD en VT bij de conceptbegroting van toegevoegde waarde zijn. Dit kan zorgen voor een scherpe toelichting op de taakuitvoering en de daaraan gerelateerde financiële impact. Uiteraard dit altijd in afstemming met de lokale portefeuillehouder.

2h. Zorg voor gezamenlijke terugkoppeling van de bijeenkomsten van de rekeningcommissie

- Na afloop van iedere rekeningcommissie koppelt het betreffende raadslid de bespreking terug in zijn/ haar raad. Om de informatie te stroomlijnen adviseren wij om één samenvatting van de bijeenkomst van de rekeningcommissie te maken en deze in iedere raad terug te leggen, waardoor sprake is van uniformiteit in de terugkoppeling.

Handreiking 3: herijk aantal ‘technische’ elementen

3a. Overweeg weerstandsvermogen te creëren om risico’s op te kunnen vangen

- Wij geven in (her)overweging om de GR GGD/ VT de ruimte te geven om een beperkt (bijvoorbeeld maximaal 2,5% tot 10% van de begrotingsomvang) weerstandsvermogen in de GR op te mogen bouwen. Hierdoor kan het DB/ de directie van deze GR slagvaardiger opereren in relatie tot de snel veranderende maatschappelijke opgaven. Zonder hiervoor de hele cyclus te hoeven doorlopen naar de individuele colleges en raden voor (beperkte) extra middelen. Dit zorgt ook voor een bepaalde mate van ‘politiek-bestuurlijk rust’ rondom de GGD/ VT. Uiteraard is het benutten en opbouwen van dit weerstandsvermogen aan vooraf te bepalen spelregels gebonden.
- Op basis van de historische gegevens, onder andere de begrotingswijzigingen en realisatieoverzichten, kan het gesprek gevoerd worden over een reëel en houdbaar weerstandsvermogen om risico’s af te dekken voor de GR. Een eventuele aanpassing hierop vraagt om een wijziging in het financieel statuut van de GR.
- Wij adviseren het DB in dat geval om een nota risicomanagement en weerstandsvermogen op te stellen. Hierin worden de afspraken omtrent het managen van risico’s met financiële gevolgen en het beleid ten aanzien van het weerstandsvermogen vastgesteld. Daarbij adviseren wij om ook daarin de geldstromen GGD en VT gescheiden te houden.

3b. Laat de zwaarste instrumenten van de nieuwe Wgr achterwege

- Onze onderzoeksbevindingen tonen aan dat GR GGD/VT niet in de ‘spotlight’ staat bij de gemeenteraden als het gaat in termen van kaderstelling en controle. Mede gezien de beperkte respons van de gemeenteraadsleden op de enquête en raadsessie (zie bijlage C) adviseren wij om de zwaarste instrumenten die de nieuwe Wgr gaat bieden - zoals participatie, raadscommissies en een aangepaste zienswijze procedure op besluiten - niet in te regelen in de GR van de GGD/ VT.

3c. Heroverweeg de evaluatiebepaling uit de GR

- De nieuwe Wgr schrijft voor dat er een evaluatiebepaling in de GR móet worden opgenomen. Daarbij is het niet verplicht óm te evalueren. Wij adviseren om in deze evaluatiebepaling te volstaan met de opmerking dat het AB iedere vier jaar – of zoveel vaker als door het AB nodig geacht – het gesprek voert over de governance en het functioneren van de organisatievorm. Aan de hand van dat gesprek kan besloten worden of een evaluatie van de regeling en samenwerking nodig en gewenst is en kan daarover gemotiveerd worden gerapporteerd aan de gemeenteraden.
- In de huidige GR GGD/ VT Haaglanden is vastgelegd dat iedere vier jaar het functioneren van de regeling wordt geëvalueerd (art. 33). Het AB bepaalt voorafgaand aan de uitvoering van de evaluatie, gehoord de raden van de deelnemende gemeenten, het doel, de reikwijdte en de wijze van evaluatie. Deze zelf opgelegde verplichting vraagt om een forse investering in tijd en middelen, zonder dat een directe aanleiding voor evaluatie hoeft te bestaan. Wij adviseren dus om deze bepaling conform voorgaand punt aan te passen.

3d. Quick scan Wgr en update juridische documenten

- Wij adviseren om de GR-tekst van de GGD/ VT te onderwerpen aan een juridische quickscan in relatie tot de nieuwe Wgr, welke 1 juli 2022 in werking zal treden. Dit zal leiden tot wijzigingsvoorstellen die door de raden bekrachtigd moeten worden. Daarom is het raadzaam om deze quickscan (extern) te laten uitvoeren onder begeleiding van een te formeren politiek-bestuurlijke klankbordgroep.
- Daarbij kan ook direct een check worden gedaan op de geldende juridische verordeningen, om deze af te stemmen met de dagelijkse praktijk rondom GGD/ VT Haaglanden.

& Van de Laar B.V.

Don Boscostraat 4
5611 KW Eindhoven
085 - 747 06 18

info@en-vdl.nl
en-vandelaar.nl

& Van de Laar is een onafhankelijk organisatieadviesbureau met denkers én doeners voor de publieke sector.

Onze adviseurs zijn op missie: bijdragen aan een weerbare en wendbare publieke sector. Dat doen wij door sámen met onze opdrachtgevers resultaatgericht, betrokken en met energie te werken aan hun maatschappelijke en organisatievraagstukken.

De bestuurlijke toekomst van gemeenten. De vormgeving, evaluatie en doorontwikkeling van samenwerkingsverbanden. De structurering van en sturing op een organisatie(onderdeel). Mens-, team- en organisatieontwikkeling. Grip op het sociaal domein. Het doen van onafhankelijk onderzoek. Stuk voor stuk vraagstukken waarop onze ervaren adviseurs én jonge talenten graag hun hersens kraken en waarvoor zij met passie hun handen uit de mouwen steken.

Onderzoek & Advies

Procesbegeleiding & Realisatie

Training & Coaching

Interim, Executive Search & Werving en Selectie

Van stabiliseren naar ontwikkelen

Toekomstgerichte evaluatie GR GGD en Veilig Thuis Haaglanden

Bijlagenboek

INHOUD:

- A. Startfoto GGD/ VT Haaglanden
- B. Factsheets en inspiratie GGD-en
- C. Verantwoording survey raadsleden
- D. Overzicht geraadpleegde documenten
- E. Overzicht geraadpleegde personen

BIJLAGE A

Startfoto van de GGD/ VT Haaglanden

A1. Bewaken, beschermen en bevorderen van publieke gezondheid is de kern van taakuitvoering van de GGD

In 2021 is het visietraject van de GGD Haaglanden afgerond en is de 'GGD Haaglanden- Visie 2030' vastgesteld.

Missie/ Visie GGD Haaglanden

- Gezondheid is een publiek goed. Het bewaken, beschermen en bevorderen van publieke gezondheid is de kern van de taken van de GGD. De kernwaarden van de GGD Haaglanden zijn: deskundig, onafhankelijk, proactief en toegewijd. De GGD Haaglanden werkt vanuit positieve gezondheid en werkt met een integrale blik aan preventie.

Ambities GGD Haaglanden

1. Voorvechter gelijke kansen op goede gezondheid
GGD Haaglanden ziet dat de gezondheidsverschillen in de regio toenemen: niet iedereen heeft gelijke kansen op een goede gezondheid. GGD Haaglanden zet in op kansengelijkheid op het gebied van gezondheidszorg door middel van het regionaal duiden en adviseren op dit vraagstuk, regie te voeren in de samenwerking vanuit een integrale blik op gezondheid en het slim benutten van (digitale) tools.
2. Adviseur voor een gezonde leefomgeving
Publieke gezondheid wordt medebepaald door de fysieke en sociale leefomgeving van mensen. GGD Haaglanden krijgt een steeds belangrijke rol als het gaat om de fysieke leefomgeving, zeker op thema's als verdichting en klimaatadaptatie. Door met gemeenten en andere organisaties te sparren over de leefomgeving, deskundig te adviseren en gezondheidsimpact van klimaatverandering te agenderen geeft de GGD uitwerking aan deze ambitie.

3. Regionale partner acute problemen publieke gezondheid
De GGD heeft een belangrijke signalerings- en adviesfunctie, waarbij de GGD zicht houdt op de gezondheid van alle inwoners in de regio. GGD Haaglanden wil acute problemen voor de publieke gezondheid allereerst voor zijn. Daarnaast zet de GGD in op snel en multidisciplinair adviseren bij acute problemen. Ook is de GGD uitvoerder van gezondheidsbewakende en gezondheidsbeschermende maatregelen.
4. Veilig vangnet waar dat (nog) ontbreekt
Het is de taak van de GGD om goed zicht te houden op gaten in het systeem: de mensen of (nieuwe) groepen in de samenleving voor wie preventie niet voldoende is en het bestaande zorgsysteem niet functioneert of niet aanwezig is. GGD Haaglanden ziet een rol voor zichzelf om tijdelijk een vangnet te organiseren waar dat (nog) ontbreekt.
5. Deskundige, proactieve organisatie
Om de bovenstaande vier inhoudelijke ambities te kunnen realiseren heeft de GGD een organisatorische ambitie toegevoegd. De GGD heeft de ambitie om in te spelen op de netwerksamenleving, met een wendbare en extern gerichte werkwijze. Daarbij wordt proactief ingespeeld op veranderingen in de samenleving. Tot slot beoogt de GGD een voorbeeld te zijn als het gaat om gezond werken (intern).

De uitvoering van de verschillende taken van de GGD Haaglanden is onderverdeeld in 5 pijlers:

- Pijler 1: Monitoren, signaleren, adviseren
Pijler 2: Uitvoerende taken gezondheidsbescherming
Pijler 3: Bewaken van de publieke gezondheid bij rampen en crises
Pijler 4: Toezicht houden
Pijler 5: Brede Public Health
- De eerste vier pijlers zijn voor iedere GGD in Nederland hetzelfde. Pijler 5 is een integrale pijler die GGD Haaglanden hieraan heeft toegevoegd.

A2. Landelijke ontwikkelingen en gezondheidsbeleid gemeenten

Corona

- COVID-19 heeft het afgelopen twee jaar de GGD Haaglanden onder druk gezet. De pandemie heeft ervoor gezorgd dat de GGD'en overal in het land maximaal zijn opgeschaald. Dit betreft een grote uitdaging waar reeds lessen uit getrokken zijn. Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft het Verwey-Jonker Instituut gevraagd te komen met verbetervoorstellen voor (de governance van) de publieke gezondheid. Dit rapport is juni 2021 gepubliceerd. Het rapport toont de noodzaak aan van investeren in de publieke gezondheid en vraagt om tot een integrale en langdurige, programmatische aanpak voor brede maatschappelijke en individuele gezondheidswinst te komen. Daarbij moet gezondheid in alle beleidsafwegingen meegewogen worden en de governance van de GGD'en versterkt worden.
- In de evaluatie van de Wet Veiligheidsregio's (november 2020) werd tevens geconcludeerd dat er verantwoordelijkheidsverdeling bij de coronapandemie tussen de GGD en Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) niet helder was. Een centrale landelijke functionaliteit voor de uitvoering van infectieziektebestrijding bij crisissen met landelijke impact zou een oplossing zijn.
- Deze conclusies sluiten aan bij de brief die de 25 Directeuren Publieke Gezondheid op 25 mei 2021 destijds aan de kabinets- informateur stuurde. Hierin riepen zij het nieuwe kabinet op om onder andere 600 miljoen te investeren in herstel en versterking van de publieke gezondheid.
- Het nieuwe kabinet zet onder andere in op het verkleinen van gezondheidsverschillen, met meer aandacht voor preventie en gezondheidsbevordering. Ook een structurele versterking van de pandemische paraatheid vormt een speerpunt uit het coalitieakkoord (15-12-2021). Echter, deze voornemens zijn volgens André Rouvoet (voorzitter van koepelorganisatie GGD GHOR Nederland) onvoldoende. Om voldoende voorbereid te zijn op een nieuwe gezondheidscrisis zoals een pandemie is er volgens hem ten minste 600 miljoen euro per jaar nodig.

Gemeentelijke nota gezondheidsbeleid

- Iedere gemeente is wettelijk verplicht (Wpg.) om iedere vier jaar een nota lokaal gezondheidsbeleid vast te stellen. Hierin beschrijft de gemeente o.a. de doelstellingen, gewenste resultaten en geplande activiteiten op het gebied van de publieke gezondheid voor de komende periode.

Landelijke nota Gezondheidsbeleid

- In mei 2020 is de Landelijke Nota Gezondheidsbeleid 2020-2024 verschenen. Dit document beschrijft hoe het Rijk en de gemeenten de komende vier jaar samen nog meer kunnen doen om Nederland gezonder te maken. De landelijke nota is richtinggevend voor de invulling van de lokale nota in gemeenten, als onderdeel van de vierjarige beleidscyclus volksgezondheid.
- De vier gezondheidsvraagstukken die centraal staan in deze nota zijn:
 1. Gezondheid in de sociale en fysieke leefomgeving;
 2. Gezondheidsachterstanden verkleinen;
 3. Druk op het dagelijks leven bij jongeren en jongvolwassenen;
 4. Vitaal ouder worden.

Nationaal preventieakkoord

- Eind 2018 sloten zeventig partijen het Nationaal Preventieakkoord. Deze partijen zijn afkomstig uit het onderwijs, de zorg, het bedrijfsleven, de sport, de overheid en maatschappelijke organisaties. Het akkoord moet ervoor zorgen dat over ruim twintig jaar roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik drastisch zijn teruggedrongen.
- Voor 2040 zijn de volgende doelen gesteld:
 1. Een rookvrije generatie: geen kind rookt, of begint daar ooit aan.
 2. Een kwart minder mensen lijdt aan overgewicht. Ook lijdt 40% minder mensen aan ziekten die aan obesitas zijn gerelateerd, zoals diabetes, hart-, vaat- en leverziekten.
 3. Het aantal mensen dat overmatig alcohol drinkt is gehalveerd. Ook geen enkele jongere onder de 18 of zwangere vrouw drinkt nog.

A3. VT zet in op ketensamenwerking en versterken lokale teams

Op hoofdlijn volgen hieronder de opgaven en ambities van VT :

- Het in samenwerking met collega-instellingen aantoonbaar voorkomen en stoppen van huiselijk geweld en kindermishandeling en zorgdragen voor herstel van schade bij de direct betrokkenen.
- Veilig Thuis Haaglanden is het expertisecentrum voor huiselijk geweld en kindermishandeling. De specialistische kennis en kunde van Veilig Thuis wordt laagdrempelig ter beschikking gesteld aan iedereen die te maken heeft met huiselijk geweld en kindermishandeling. Het (acute) herstel van veiligheid, en het creëren en het borgen van duurzame veiligheid binnen afhankelijkheidsrelaties staan centraal.
- De medewerkers van Veilig Thuis zijn professionals die beschikken over expertise op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling. De telefoondienst, het secretariaat dat de meldingen aanneemt en de maatschappelijk werkers zijn de spil in de aanpak van Veilig Thuis Haaglanden, en daarnaast wordt de expertise van de gedragsdeskundigen en vertrouwensartsen van VTH ingezet.

Doelstellingen Veilig Thuis Haaglanden

1. Meldingen tijdig afronden.
2. VT Haaglanden is binnen de keten een sterk expertisecentrum: versterken expertiserol, meer advies en focus op ernstig en hardnekkig geweld.
3. Resultaatgerichte sturing: versterkte uitvoering.

Beleidsmatige ontwikkelingen Veilig Thuis Haaglanden

- Corona
Corona heeft in 2020 geen grote afwijkingen in het aantal meldingen, advies vragen of huisverboden doen ontstaan. Veilig Thuis blijft de ontwikkelingen ten aanzien van het aantal adviezen en (aard van de) meldingen nauwlettend volgen, indien blijkt dat hier veranderingen in ontstaan gerelateerd aan corona wordt hierop ingespeeld.
- Chatfunctie
Vanaf 25 mei 2020 zijn de 26 Veilig Thuis-organisaties bereikbaar via de chat. Slachtoffers, plegers, omstanders en professionals kunnen via de chat anoniem advies vragen bij vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling.
- Versterken lokale teams
De lokale teams van de gemeenten vormen een belangrijke basis voor het verstevigen en verbeteren van de aanpak huiselijk geweld. De verwachting is dat deze ontwikkelingen ook zullen bijdragen aan het effectiever en efficiënter samenwerken in de keten en op termijn ook een positieve invloed hebben op het aantal recidive- en hermeldingen bij VTH.
- Ketensamenwerking en ontwikkelsporen binnen de regiovisie aanpak huiselijk geweld:
 1. Ontwikkelspoor zelfscan kwaliteitskader lokale teams en VTH-monitor
 2. Ontwikkelspoor gefaseerde ketenaanpak
 3. Ontwikkelspoor Intensief casemanagement
- Jeugdbeschermingsketen
Momenteel wordt er een verkenning op de vereenvoudiging van de jeugdbeschermingsketen uitgevoerd. Veilig Thuis participeert actief in deze verkenning, om direct kunnen anticiperen op de kansen om de samenwerking met onze ketenpartners te versterken.
- Kwaliteitsimpuls binnen VT Haaglanden
Om invulling te kunnen blijven geven aan de wettelijke taken zet VT naast de verbetering van de ketensamenwerking ook in op het investeren in de kwaliteit van het werk binnen Veilig Thuis. Afgelopen jaren is er geïnvesteerd in (de training van) aandachtfunctionarissen op onderwerpen zoals ouderenmishandeling, stalking, eer gerelateerd en seksueel geweld.

A4. Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming in ontwikkeling

- In april 2021 heeft het Kabinet 613 miljoen euro extra (incidenteel) beschikbaar gesteld voor de jeugdhulp voor 2021. Deze extra budgetten worden onder meer ingezet voor uitbreiding van de GGZ-jeugdzorg, specialistische jeugdzorg en complexe casuïstiek. Vervolgens is in juni 2021 een bedrag van 1,314 miljard extra beschikbaar gesteld voor 2022 ter compensatie van de tekorten in de jeugdzorg. Dit geld dient door gemeente onder andere ingezet te worden om verbeteringen door te voeren in de jeugdzorgketen waarmee op de langer termijn kostenbesparingen gerealiseerd kunnen worden.
- Deze financiële injectie in 2021 gaat echter gepaard met een aangekondigde structurele bezuiniging op jeugdhulp van € 500 miljoen vanaf 2025, zo stelt het nieuwe regeerakkoord. Ondanks een motie en de uitspraak van de arbitragecommissie, om de aangekondigde bezuiniging van 500 miljoen van tafel te halen, houdt het kabinet vast aan deze korting. Dit is voor de gemeenten (vanuit de VNG) de aanleiding geweest voor het direct opschorten van de vormgeving en besluitvorming over de Hervormingsagenda Jeugd. In de Hervormingsagenda Jeugd willen de gemeenten én het stelsel verbeteren én de uitvoering, met betere over afspraken voor de bekostiging van jeugdhulp.
- Momenteel worden ontwikkelingen op het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming vormgegeven. Dit is een transformatie over een lange termijn van zo'n 5 à 10 jaar. In de huidige situatie voeren lokale teams, Veilig Thuis, RvdK en GI's een 'estafettemodel' uit, deels overlappend met hun eigen onderzoekstaken en hulpplannen. De basisprincipes van het toekomstscenario zijn gezinsgericht, rechtsbeschermend en transparant, eenvoudig en lerend. Dit traject van de het toekomstscenario staat zeer in de beginfase van de ontwikkeling en heeft in bepaalde mate overlap met de stelselaanpak van de hervormingsagenda. VT is een belangrijke partner in deze gehele keten.
- Tussen 2019 en 2021 zijn er pilots uitgevoerd in het kader van Zorg voor de Jeugd. Het doel hiervan was te onderzoeken hoe de jeugdbeschermingsketen efficiënter ingericht kan worden en de samenwerking binnen de jeugdbescherming te verbeteren. Er zijn geen eenduidige resultaten uit de zes pilots gekomen. De pilots zijn inmiddels afgerond en worden opgevolgd door proeftuinen.

A5. GR-structuur bestaat uit AB, DB, AAC's, directeuren VT en GGD, gemeenteraden en GR-functionarissen

- De GR kent het volgende construct: het is een regeling met een uitvoeringsovereenkomst met de gemeente Den Haag. De twee zelfstandige uitvoeringsorganisaties GGD en Veilig Thuis zijn onderdeel van de gemeente Den Haag, waar dus de betreffende medewerkers rechtsponeel in dienst zijn. De gemeente Den Haag is opdrachtnemer voor de uitvoering van de regionale taken van de GGD en VT en voert daarnaast additionele lokale taken voor de verschillende gemeenten uit (die bestuurlijk niet vallen onder de GR).

Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur

- De GR stelt dat het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en twee leden, het DB dient beslissingen van het AB voor te bereiden en uit te voeren. Het AB bestaat uit negen bestuurders.
- Het aantal stemmen dat een AB-lid in de vergadering kan uitbrengen, wordt bepaald door het aantal inwoners van de gemeente.
- Het DB legt uitsluitend verantwoording af aan het AB. Het huidige DB bestaat uit de wethouders van Pijnacker-Nootdorp, Delft en Den Haag. Deze GR is een collegeregelings, hetgeen dat inhoudt dat de leden van het algemeen bestuur verantwoording af aan hun colleges.
- Het dagelijks bestuur vergadert zo dikwijls als de voorzitter dat nodig acht of ten minste één lid dat schriftelijk, onder opgaaf van de te behandelen onderwerpen, verzoekt.
- Het algemeen bestuur vergadert jaarlijks tenminste twee maal en voorts zo dikwijls als de voorzitter of het dagelijks bestuur dat nodig oordeelt, dan wel tenminste twee leden daarom verzoeken.

Adviescommissies

- De GR kent twee vaste ambtelijke adviescommissies (AAC's). De adviescommissie GGD, adviescommissie VT adviseren het AB. De financiële werkgroep (FWG) ondersteunt deze twee adviescommissies. De AAC's leveren één gezamenlijk advies aan voor vergaderingen van het AB. Daarnaast ontvangen de individuele bestuurders veelal input vanuit hun ambtelijke ondersteuning.
- De rekeningcommissie bestaat uit raadsleden en adviseert het AB betreffende de jaarrekening en het jaarverslag en de doelmatigheid van het gevoerde financiële beheer en beleid.
- Het AB regelt de bevoegdheden en de samenstelling van alle commissies van advies aan het AB.

Directeuren GGD en VT, directeuren sociaal domein

- De directeur GGD wordt door het AB benoemd als directeur publieke gezondheid en wordt door de gemeente Den Haag aangesteld als directeur van de uitvoeringsorganisatie GGD. De rol van de DPG als onafhankelijk inhoudelijk adviseur is wettelijk vastgelegd in de Wet publieke gezondheid (Wpg) en de Wet veiligheidsregio's (Wvr).
- De directeur VT wordt door het DB benoemd en als manager van de uitvoeringsorganisatie VT aangesteld door de gemeente Den Haag. De directeuren GGD en VT sluiten aan bij de vergaderingen van het AB en DB, zij hebben daarin een raadgevende stem.
- De directeuren GGD en VT leggen verantwoording af aan de algemeen directeur OCW van de gemeente Den Haag en die zich verantwoordt als opdrachtnemer over de bedrijfsvoering van de GGD en VT als uitvoeringsorganisatie aan de GR als opdrachtgever.
- Formeel hebben de gemeentesecretarissen, directeuren en/ of managers sociaal domein van de deelnemende gemeenten geen rol in de GR. Er bestaat geen directeurenoverleg (of iets soortgelijks) in de GR-structuur.

A6. De negen gemeenteraden controleren het bestuur en hebben kaderstellende bevoegdheden

GR-functionarissen

- De functie van secretaris en controller wordt door het DB benoemd, en zijn onbezoldigd ambtenaar in de GR in dienst van de gemeente Den Haag. De secretaris en controller ondersteunen en adviseren het AB en DB, de controller heeft daarbij ook nog een adviserende rol richting de directeur GGD en directeur VT en alle AAC's.

Gemeenteraden

- Het bestuur (AB en DB) van een gemeenschappelijke regeling heeft geen rechtstreekse democratische legitimatie. De controle op het bestuur en de kaderstellende bevoegdheden geschiedt door de afzonderlijke deelnemers, de negen gemeenteraden.
- De gemeenteraden hebben krachtens artikel 13 WPG bevoegdheid tot het vaststellen van een nota gemeentelijk gezondheidsbeleid, bevoegdheden rondom de Wmo 2015 en Jeugdwet met daarin de beleidsvoornemens inzake (maatwerk)voorzieningen in verband met huiselijk geweld en kindermishandeling.
- Conform art. 35 van de Wgr. heeft elke gemeenteraad het recht zijn zienswijze over de ontwerpbegroting van de GR GGD/VT Haaglanden naar voren te brengen. Daarnaast is in de GR opgenomen dat de gemeenteraden gehoord dienen te worden bij wijziging van de financiering systematiek voor de dienstverlening en bij de evaluatie van de gemeenschappelijke regeling.

A7. Vanaf juli 2022 treedt nieuwe Wgr in werking

- De nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) biedt nieuwe instrumenten, die raadsleden meer ruimte bieden om hun kaderstellende en controlerende rol binnen de besluitvorming van gemeenschappelijke organen beter vorm te geven.
- De wijziging treedt vanaf 1 juli 2022 in werking, het deel van de wet dat rechten geeft aan volksvertegenwoordigers gaat dan direct in. Voor het andere deel geeft de wet een implementatieperiode van 2 jaar. Dit omvat de verplichtingen om bestaande gemeenschappelijke regelingen aan te passen, om zo scherpere afspraken te maken over bijvoorbeeld uittreding of evaluatie.
- Het is aan de gemeentelijke bestuursorganen om de mogelijkheden die de Wgr biedt zo goed mogelijk in te zetten. De mate van controle op een gemeenschappelijke regeling die vanuit de volksvertegenwoordiging nodig en gewenst is, kan daardoor per regeling verschillen.
- Zoals hiernaast in de tabel is opgenomen is beoogde impact van de nieuwe Wgr drieledig.

De beoogde impact nieuwe Wgr.	Instrumenten
1. Versterken van de positie van gemeenteraden bij besluitvorming in gemeenschappelijke regelingen.	• Verruiming zienswijzen; • Gezamenlijke raadscommissie; • Verruiming van mogelijkheden raadsleden in bestuur van een collegeregeling; • Verplichte afspraken over participatie; • Actieve informatieplicht; • Vergoeding voor lidmaatschap regionale commissies.
2. Versterken van de controle-instrumenten voor gemeenteraden.	• Gemeenschappelijk enquête-recht; • Verduidelijking onderzoeksbevoegdheid lokale rekenkamers richting bestuur gemeenschappelijke regeling.
3. Verbeteren van de positie van gemeenteraden met betrekking tot het functioneren van de regeling.	• Afspraken over evaluatie; • Aanscherping afspraken uittreding; • Betere aansluiting begrotingscyclus gemeenschappelijke regeling op gemeentelijke cyclus.

A8. De GR kent drie takenpakketten, daarnaast voeren de GGD en VT additionele lokale taken uit

Juridische context takenpakket

- De Wet Publieke Gezondheid (Wpg.) stelt dat iedere gemeente, ter uitvoering van de gezondheidstaken, een Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) in stand moet houden. Iedere gemeente is verantwoordelijk voor de totstandkoming en de continuïteit van en de samenhang binnen de publieke gezondheidszorg en de afstemming ervan met de curatieve gezondheidszorg en de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen. De GHOR valt in Haaglanden niet onder de GGD, maar is wel een belangrijke samenwerkingspartner. In de Wpg. is tevens opgenomen dat de gemeenten die conform de Wet Veiligheidsregio samenwerken een gemeenschappelijke regeling treffen voor de instelling en instandhouding van een regionale gezondheidsdienst in die regio. De GGD Haaglanden is één van de 25 GGD'en in Nederland.
- Op basis van de Wmo 2015 dient iedere gemeente zorg te dragen voor de organisatie en inrichting van een advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling; een Veilig Thuis-organisatie. In 2018 is gekozen om de reeds bestaande samenwerking inzake de volksgezondheid (GR- GGD) uit te breiden met Veilig Thuis.
- Naast de wettelijke verplichtingen in het kader van de GGD en VT dienen alle gemeenten periodiek (iedere 4 jaar) een nota lokaal gezondheidsbeleid vast te stellen. Hierin beschrijft de gemeente o.a. de doelstellingen, gewenste resultaten en geplande activiteiten op het gebied van de publieke gezondheid voor de komende periode.
- Anders dan de meeste GGD'en voert de GGD Haaglanden geen taken uit in het kader van de Jeugdzondheidszorg (JGZ). De gemeenten hebben deze wettelijke taken (Wpg) bij JGZ-Zuid Holland West en Centrum Jeugd & Gezin Den Haag belegd.

Takenpakket

- De GR kent drie takenpakketten:
 - a. het basispakket GGD;
 - b. het pluspakket GGD;
 - c. het takenpakket VT.
- Tot het basispakket GGD behoren de taken die wettelijk verplicht door de GGD moeten worden uitgevoerd. Het gaat dan om de taken uit de Wet publieke gezondheid de Wet veiligheidsregio's en de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen.
- In het GGD pluspakket vallen de taken waarbij de deelnemers van de GR niet verplicht zijn tot samenwerking, zoals de lijkschouw, reizigersadvisering en –vaccinatie en de gemeentelijke taken inzake de inspectie van seksinrichtingen. Gemeenten hebben gezamenlijk besloten deze GGD taken te kunnen laten uitvoeren op basis van de GR. Gemeenten kunnen deze taken zelfstandig uitvoeren of afnemen van de GGD.
- Tot de taken uit het pakket VT behoren alle taken omtrent meldingen en advies over huiselijk geweld of kindermishandeling. Daartoe behoort het onderzoek doen of er daadwerkelijk sprake is van huiselijk geweld of kindermishandeling en zo nodig vervolgstappen in gang zetten in de vorm van overdragen naar vrijwillige hulp, de Raad voor de Kinderbescherming informeren en/ of melding doen bij de politie. In de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 zijn de taken en bevoegdheden van Veilig Thuis geregeld. Ten aanzien van de taken uit het pakket VT geldt dat de deelnemers niet verplicht zijn tot samenwerking, maar de samenwerking op basis van vrijwilligheid zijn aangegaan in de GR.
- Naast de wettelijke taken en de plus taken voeren de GGD en VT additionele lokale taken voor de verschillende gemeenten uit, deze vallen bestuurlijk niet onder de GR.

A9. Formatie uitgesplitst in programmaonderdelen

- Voor de taken die de GGD en VT uitvoeren binnen de GR zijn is hiernaast een formatie overzicht weergegeven. De additionele taken zijn hierin niet opgenomen.

VT taken	Formatie 2022 (in FTE)
Advies	13,87
Meldingen (structurele formatie)	98,75
Meldingen (flexibele schil)	98,75
Investering in lokale teams	-
Coördinatie huisverboden	6,44
Voorlichting	0,18
Totale directe lasten	159,50
Indirecte kosten VT	19,44
Totale indirecte kosten	19,44
Totale lasten VT	178,94

GGD taken	Formatie 2022 (in FTE)
Epidemiologie	6,90
Gezondheidsbevordering	7,80
Beleidsadvisering	5,76
Algemene infectieziektebestrijding	18,88
Tuberculosebestrijding	13,56
Bevordering seksuele gezondheid	15,59
Medische milieukunde	7,05
Technische hygiënezorg	2,46
Inzet rond (en voorbereiding op) incidenten, rampen en crises	1
Toezicht op de kinderopvang	22,21
Inspectie tatoeages & piercings	0,3
GGD: zorginstelling	3,59
Directeur publieke gezondheid	-
Publieksinformatie	3,40
Direct personeel basispakket	108,50
Reizigersadvies en – vaccinatie	16,35
Hygiëne- inspectie seksinrichtingen	0,38
Lijkschouw	3,03
Direct personeel pluspakket	19,76
Indirecte kosten GGD basispakket	16,22
Indirecte kosten GGD pluspakket	0,84
Indirect personeel GGD	17,05
Eindtotaal	145,31

A10. In de uitvoeringsovereenkomst met de gemeente Den Haag is de P&C-cyclus vastgesteld

- De controller GR is verantwoordelijk voor een zorgvuldig proces voor het opstellen van de P&C-producten binnen de GR. Hiervoor stelt de controller – in afstemming met de directeur publieke gezondheid en directeur VT – een jaarplanning/ circulaire op.
- De controller toetst de rapportages van de GGD en VT en indien er onregelmatigheden worden geconstateerd wordt er een advies opgesteld welke in eerste instantie wordt besproken met de betreffende directeur. Indien in de optiek van de controller het advies niet of niet voldoende door de directeur wordt meegenomen, dan stelt de controller ook het dagelijks bestuur daarvan in kennis.
- De GR heeft in de uitvoeringsovereenkomst met de gemeente Den Haag de frequentie van rapporteren vastgelegd. De opdrachtnemer levert een viermaands rapportage, achtmaands rapportage en eindrapportage aan de opdrachtgever (DB). Hierin wordt de voortgang van het programmaplan op taakniveau, de gerealiseerde en geprognoseerde uitgaven en ontvangsten, de voortgang van de aangekondigde bedrijfsvoeringsmaatregelen en de ontwikkeling van de risico's beschreven.
- De eindrapportage omvat tevens een financiële jaarverantwoording. Daarbij heeft de directeur publieke gezondheid en directeur veilig thuis de verantwoordelijkheid om het AB en DB alle informatie te geven die zij nodig hebben om hun functie goed te kunnen vervullen.
- In de uitvoeringsovereenkomst is afgesproken dat de rapportages tijdig aangeleverd worden zodat de opdrachtgever (DB) deze kan aanbieden aan de reguliere algemene bestuursvergadering. Ook de AAC's dienen tijdig voor besluitvorming hun adviezen bij het AB aan te leveren.

A11. Kosten GR worden verrekend op basis van inwoneraantal en pluspakket

Financiën

- In het overzicht rechts is het saldo van baten en lasten uit de GR GGD/VT Haaglanden begroting 2022 uiteengezet.
- In het financieel statuut is vastgelegd dat de GR voor de taken uit het basispakket GGD de deelnemende gemeenten een bijdrage per inwoner in rekening brengt. De hoogte van deze bijdrage wordt door het college van B&W Den Haag, het DB en de GGD jaarlijks vastgesteld. De begrote deelnemersbijdrage voor de regionale taken van de GGD voor 2022 varieert tussen de € 233.000 (Midden- Delfland) en €7.598.000 (Den Haag).
- Voor de taken uit het pluspakket GGD wordt een tarief bij de deelnemers in rekening gebracht op basis van de afname.
- Voor de taken VT wordt een tarief bij de deelnemers in rekening gebracht, op basis van het historisch verbruik, in combinatie met het inwoneraantal. De begrote deelnemersbijdrage voor VT voor 2022 varieert tussen de € 89.000 (Midden- Delfland) en €13.270.000 (Den Haag). De centrumgemeenten (Delft en Den Haag) ontvangen middelen vanuit het Rijk voor de Decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang (DUVO) voor de uitvoering van deze regeling. Deze baten zijn meegenomen in de verrekening van de deelnemersbijdrage VT.
- Zie hieronder de begrote deelnemersbijdragen (excl. pluspakket) voor 2022:

Bedragen X 1.000	Delft	Den Haag	Leidschendam-Voorburg	Midden-Delfland	Pijnacker - Nootdorp	Rijswijk	Wassenaar	Westland	Zoetermeer
Bijdrage basispakket GGD	1.160	7.176	904	229	627	615	307	1.248	1.391
Bijdrage VT	769	6.020	543	89	310	487	192	617	1.186
Bijdrage GR-ondersteuning	33	177	25	6	18	18	9	36	40
Totaal	1.962	13.373	1.472	324	955	1.120	508	1.901	2.617

Saldo baten en lasten GR GGD/VT

Bedragen x 1.000	Jaarrekening 2020	Begrotingswijziging 2021	Begroting 2022
Programma Regionale GGD- Taken			
Baten	18.821	20.500	20.628
Lasten	- 13.273	- 15.187	- 15.496
Saldo	5.548	5.063	5.063
Baten Programma Testen & Traceren en Vaccineren	36.704	64.659	5.123
Lasten Programma Testen & Traceren en Vaccineren	-35.957	-64.459	p.m.
Saldo Programma Testen & Traceren en Vaccineren	747	200	0
Onvoorzien	-8	0	0
Totaal saldo baten en lasten	6.287	5.263	5.132
Toevoeging/onttrekking reserves	0	0	0
Totaal programma Regionale GGD Taken	6.287	5.263	5.132
Programma Veilig Thuis			
Baten	17.542	19.868	18.884
Lasten	-11.445	-14.369	-13.637
Saldo	6.097	5.499	5.247
Onvoorzien	-318	0	0
Totaal saldo baten en lasten	5.778	5.499	5.247
Totaal programma Veilig Thuis	6.097	5.259	5.247
GR ondersteuning en overhead			
Baten GR- ondersteuning	350	355	362
Lasten GR- ondersteuning	-337	-355	-362
Lasten programma Testen & Traceren en Vaccineren	-747	-200	p.m.
Lasten overhead GGD	-4.706	-5.063	-5.123
Lasten overhead VT	-4.862	-5.259	-5.247
Totaal GR- ondersteuning en overhead	-10.302	-10.522	-10.379
Totaal resultaat GGD incl. overhead	824	0	0
Totaal resultaat VT incl. overhead	1.235	0	0
Totaal GR- ondersteuning	13	0	0
Totaal resultaat GR GGD en VT	2.081	333	0
Bron: begroting GR GGD en VT 2022			

BIJLAGE B

Factsheets en inspiratie drie GGD-en

B1. GGD Amsterdam Amstelland

Algemeen	
Gemeenschappelijke regeling (GR)	Openbaar Lichaam GGD Amsterdam Amstelland
Zes deelnemende gemeenten	Aalsmeer, Amsterdam, Amstelveen, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn
Totaal aantal inwoners regio	1.071.823
Opgericht in	2013
	Vanaf 2017 zijn Veilig Thuis en Centrum Seksueel Geweld (CSG) bij de GR gevoegd
Opdrachtnemer/ uitvoeringsorganisatie	GGD onderdeel van Gemeente Amsterdam, dienstverleningsovereenkomst
JGZ binnen GGD	Ja
VT binnen GR	Ja en ook CSG

Doelen GR	
a.	het beschermen en bevorderen van de gezondheid van de bevolking of van specifieke groepen daarbinnen, in het rechtsgebied van het lichaam;
b.	het voorkomen en het vroegtijdig opsporen van ziekten onder de bevolking;
c.	het bevorderen van de openbare geestelijke gezondheidszorg
d.	het zorg dragen voor een Advies en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling; met als doel onder andere: • De duur, de ernst en de kans op herhaling van huiselijk geweld en kindermishandeling in afzonderlijke gezinnen/families doen afnemen; • Meer kinderen geweldloos kunnen laten opgroeien.
e.	Zorgdragen voor het Centrum Seksueel Geweld (CSG) met als doel onder andere de versterking van de hulpverlening aan slachtoffers van seksueel geweld in de regio. Alles wat met het bovenstaande in de ruimste zin verband houdt.

Governance	
Samenstelling AB	• Het AB bestaat uit één lid per deelnemende gemeenten, met dien verstande dat het lid Amsterdam twee leden afvaardigt.
Stemverhouding AB	• Voor de stemverhouding in het algemeen bestuur is uitgegaan van het significantenverschil in inwonertal tussen de leden. In onderhavige regeling is bepaald dat ieder lid van het algemeen bestuur één stem uitbrengt, met uitzondering van de leden die een gemeente vertegenwoordigen met een inwoneraantal boven 50.000. Zij brengen voor elk volgend 50.000-tal, of gedeelte daarvan, één stem meer uit tot een maximum van zes stemmen per gemeente. • Het totaal aantal stemmen van het lid Amsterdam wordt gelijkelijk verdeeld over zijn twee afgevaardigden zodat elk van hen de helft van het totaal aantal stemmen van het lid Amsterdam heeft.
Voorzitter AB	• Het algemeen bestuur benoemt één van de afgevaardigden van het lid Amsterdam tot voorzitter van het algemeen bestuur.
Samenstelling DB	• Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter van het algemeen bestuur en minimaal twee leden, door en uit het algemeen bestuur aangewezen.
GR Functionarissen	• Het algemeen bestuur benoemt een ambtelijk secretaris van het algemeen en het dagelijks bestuur uit het ambtelijk apparaat van de gemeente Amsterdam
Adviescommissies	• Mogelijkheid tot verschillende adviescommissie is opgenomen in GR.
Directeur Publieke Gezondheid, Directeur Veilig Thuis, Directeur RVE Onderwijs, Jeugd Zorg	• De directeur Publieke Gezondheid, De directeur RVE Onderwijs Jeugd Zorg van de gemeente Amsterdam , of diens vervangers woont als adviseur de vergaderingen van het algemeen bestuur bij, tenzij het bestuur anders beslist. • De directeur Veilig Thuis woont de vergaderingen van het algemeen bestuur als toehoorder bij, tenzij het bestuur anders beslist.

B1. Elementen ter inspiratie, GGD Amsterdam Amstelland

Focus op de inhoud en inzicht in prestaties GGD in iedere AB-vergadering door middel van presentaties van de DPG

- De DPG brengt iedere vergadering van het AB een inhoudelijk onderwerp op de agenda. Hierdoor landt de inhoud beter in het AB en wordt het bestuurlijk gesprek niet uitsluitend over de financiën en het proces gevoerd. Daarbij wordt ook inzicht gegeven in de prestaties van de GGD. Aan de hand van actuele data worden ontwikkelingen en trends geduid.

Presentaties en toelichtingen op de begrotingen voor gemeenteraden door de GGD

- De GGD biedt ieder jaar bij de begroting en de jaarstukken een presentatie aan voor de gemeenteraden. Niet iedere gemeenteraad maakt gebruik van dit aanbod. Bij het aantreden van een nieuwe raadsperiode wordt tevens een presentatie aangeboden over het functioneren van de GGD.

GGD in verbinding met zorgverzekeraar, welzijnspartners en cliëntenbelangenvereniging: Amsterdam Vitaal en Gezond

- Amsterdam heeft een stads brede samenwerking met een zorgverzekeraar, welzijnspartners en cliëntenbelangenvereniging als het gaat om vitaliteit en gezondheid. In samenwerking met deze partners zijn verschillende programma's opgezet voor diverse doelgroepen (bijv. ouderen, chronisch zieken). Deze programma's hebben een preventief karakter met een focus op de (groeierende) gezondheidsverschillen. Amsterdam Vitaal en Gezond zet in op een vitaal en gezond leven met de mogelijkheid tot goede en betaalbare ondersteuning en zorg voor iedereen.

GGD in de gemeente: robuust en continuïteit

- De DPG ervaart veel voordelen van de wijze waarop de GGD binnen de gemeente Amsterdam is georganiseerd. Bijvoorbeeld als het gaat om huisvesting, personele vervangbaarheid en efficiency. Dit zorgt ook voor meer mogelijkheden voor investeren en het opzetten van nieuwe programma's. Bij de GGD zijn veel extra taken belegd die niet wettelijk zijn vastgesteld in de Wpg., onder andere in de forensische zorg en op het gebied van mentale gezondheid.

B2. GGD West-Brabant

Algemeen	
Gemeenschappelijke regeling (GR)	Openbaar Lichaam, GGD West-Brabant
16 deelnemende gemeenten	Alphen- Chaam, Altena, Baarle- Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht en Zundert
Totaal aantal inwoners regio	710.655
Opgericht in	2015
	Fusie van Werkendam, Woudrichem en Aalburg tot de gemeente Altena in 2019 bij de GR.
Opdrachtnemer/ uitvoeringsorganisatie	- Zelfstandige organisatie met een organisatieverordening. - Het dagelijks bestuur stelt in een organisatieverordening regels vast over de inrichting van de organisatie, de medische verantwoordelijkheden, de taken en bevoegdheden van de directie ende wijze waarop het dagelijks bestuur toeziet op de uitvoering daarvan.
JGZ binnen GGD	Ja grotendeels, bij enkele gemeenten is de zorg voor de 0- tot 4-jarigen ondergebracht bij andere organisaties dan de GGD.
VT binnen GR	Nee

Doelen GR
Het behartigen van de belangen van de gemeenten op het gebied van de publieke gezondheid.
De gemeenten houden de GGD in stand en zo nodig andere vormen van organisatie op het gebied van de publieke gezondheid.

Governance	
Samenstelling AB	- Het algemeen bestuur bestaat uit evenveel leden als het aantal gemeenten. Iedere gemeente wordt door één lid vertegenwoordigd. - Het college waarvan het algemeen bestuur een lid aanwijst als lid van het dagelijks bestuur heeft het recht een tweede lid van het algemeen bestuur aan te wijzen.
Stemverhouding AB	- Het streven is: besluiten in consensus. De algemene regel is gelijk aan de besluitvorming in de gemeenteraad: het algemeen bestuur besluit met (absolute) meerderheid van de uitgebrachte stemmen. - Voor het vaststellen van de begroting moeten die stemmen daarnaast ook de meerderheid vertegenwoordigen van de inwoners van de gemeenten (waarvan de leden hun stem uitbrachten). Daardoor weegt in die besluiten ook het financieel belang van elke gemeente mee.
Voorzitter AB	Het algemeen bestuur wijst uit zijn midden de voorzitter en een plaatsvervangend voorzitter aan.
Samenstelling DB	- Het algemeen bestuur wijst uit zijn midden de voorzitter en tenminste drie andere leden van het dagelijks bestuur aan. - Het dagelijks bestuur bestaat naast de leden genoemd in lid 1 van dit artikel uit twee leden die het algemeen bestuur aanwijst op grond van hun deskundigheid op het terrein van de publieke gezondheidszorg en/of financiën en bedrijfsvoering. Deze twee leden zijn geen lid van het algemeen bestuur of het bestuur van een gemeente en kunnen, als het algemeen bestuur daartoe besluit, een vergoeding voor hun werkzaamheden en een tegemoetkoming in de kosten ontvangen.
Adviescommissies	Het algemeen bestuur kan commissies van advies, commissies ter behartiging van bepaalde belangen en klantenpanels instellen.
Directie GGD	- De GGD heeft een directie die belast is met de dagelijkse leiding en het beheer van de dienst. Het algemeen bestuur benoemt, schorst en ontslaat de directie. - Het dagelijks bestuur stelt in een organisatieverordening regels vast over de inrichting van de organisatie, de medische verantwoordelijkheden, de taken en bevoegdheden van de directie ende wijze waarop het dagelijks bestuur toeziet op de uitvoering daarvan. - De directie is secretaris van het algemeen en dagelijks bestuur. Bij een tweehoofdige directie functioneert de door het dagelijks bestuur aangewezen directeur als secretaris. - De secretaris woont de vergaderingen bij van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur en heeft daarin een adviserende stem.

B2. Elementen ter inspiratie, GGD West-Brabant

Externe adviseurs versterken het DB van de GR

- De GR heeft twee externe adviseurs aan het Dagelijks Bestuur toegevoegd. Zij worden door het Algemeen bestuur aangewezen op grond van hun deskundigheid op het terrein van de publieke gezondheidszorg en/of financiën en bedrijfsvoering. Momenteel is dat de vice-rector magnificus van de Universiteit van Tilburg en een hoogleraar data-science, verbonden is aan Erasmus universiteit Rotterdam. Deze twee leden van het DB reflecteren onafhankelijk en vanuit hun expertise op de voorliggende dossiers, wat als zeer waardevol wordt ervaren.

Focus op de inhoud in iedere AB-vergadering door middel van presentaties door medewerkers GGD

- Elke AB- vergadering wordt er een presentatie van ongeveer een half uur gegeven over specifieke onderwerpen aangaande de GGD. Een collega van de GGD vertelt over een actueel inhoudelijk item. Hierdoor landt de inhoud beter in het AB en wordt het bestuurlijk gesprek niet uitsluitend over de financiën en het proces gevoerd.

Gezamenlijke 'GR voorlichtingsavonden' om raadsleden mee te nemen in werking GR'en

- Eén of twee avonden per jaar wordt er een GR- avond georganiseerd met alle GR'en in de regio. Iedere GR geeft aan alle raadsleden toelichting over de doelen en het functioneren van de GR, zo ook de GR GGD West Brabant.

Shared service centrum voor bedrijfsvoeringstaken

- GGD West- Brabant is een openbaar lichaam waarbij de ondersteunende diensten zoals financiën automatisering en personeelszaken is belegd bij een shared service centrum (HSC). Dit shared service centrum is een samenwerkingsverband tussen de GGD West- Brabant, GGD Hart voor Brabant, RAV Brabant Midden- West- Noord en GGD Noord- en Oost- Gelderland.

B3. GGD Groningen

Algemeen	
Gemeenschappelijke regeling (GR)	Openbaar Lichaam, Publieke Gezondheid & Zorg Groningen (PG&Z)
10 deelnemende gemeenten	Eemsdelta, Groningen, Het Hogeland, Midden-Groningen, Oldambt, Pekela, Stadskanaal, Veendam, Westerkwartier en Westerwolde
Totaal aantal inwoners regio	585.866
Opgericht in	- De GR PG&G is begin 2014 in werking getreden. - Sinds januari 2020 is de GGD een zelfstandige organisatie (voorheen onderdeel van gemeente Groningen). Medewerkers zijn in dienst van het openbaar lichaam (GR). - De inkoop jeugdhulp is sinds de invoering van de Jeugdwet op 1 januari 2015 door de Groninger gemeenten gemandateerd aan het dagelijks bestuur PG&Z. De RIGG (Regionale Inkooporganisatie Groninger Gemeenten) voert deze taak uit en legt verantwoording af aan het dagelijks bestuur PG&Z. Voor het RIGG is de gemeente Groningen de uitvoerende gemeente.
Opdrachtnemer/ uitvoeringsorganisatie	- Zelfstandige organisatie GGD - De Groninger gemeenten hebben de taken op het gebied van publieke gezondheid gedelegeerd aan GGD Groningen. De GGD legt over de uitvoering van de taken verantwoording af aan het algemeen bestuur. - Voor de RIGG is de gemeente Groningen de uitvoerende gemeente.
JGZ binnen GGD	Ja
VT binnen GR	Nee

Doelen GR
De regeling dient ter behartiging van de belangen van Gemeenten als genoemd in de artikelen 5, 6 en 16 van de GR.

Governance	
Samenstelling AB	- Het algemeen bestuur bestaat uit even veel leden als gemeenten, met dien verstande dat iedere gemeente met één lid vertegenwoordigd is. - Het algemeen bestuur kan zich door een deskundige laten bijstaan. Deze kan als adviseur aan de vergadering deelnemen en heeft geen stemrecht.
Stemverhouding AB	Besluiten van het algemeen bestuur worden genomen met gewone meerderheid van stemmen, waarbij ieder lid één stem heeft.
Voorzitter AB	- De voorzitter wordt door en uit het algemeen bestuur aangewezen. - Ter bevordering van de onderlinge samenwerking, in het bijzonder op het gebied van de GHOR (Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio), is de voorzitter van GGD Groningen als adviserend lid toegevoegd aan het dagelijks bestuur van de regeling Veiligheidsregio Groningen.
Samenstelling DB	- Het dagelijks bestuur bestaat uit minimaal drie en maximaal half zoveel leden als het aantal leden van het algemeen bestuur (12). - Het algemeen bestuur wijst uit zijn midden de leden van het dagelijks bestuur aan. - De voorzitter, penningmeester en plaatsvervangend voorzitter van het algemeen bestuur bekleden in het dagelijks bestuur dezelfde functies. - Bij de aanwijzing van de leden van het dagelijks bestuur wordt rekening gehouden met een goede geografische spreiding. - Ter bevordering van de onderlinge samenwerking, in het bijzonder op het gebied van de GHOR, is de portefeuillehouder GHOR in het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio als adviserend lid toegevoegd aan het dagelijks bestuur van GGD Groningen.
Adviescommissies	- Het AB heeft de bevoegdheid om commissies in te stellen als bedoeld in artikel 24 en 25 van de Wgr. - Op het gebied van publieke gezondheid is geen adviescommissie opgesteld. Sinds 1 januari 2019 is er een adviescommissie Jeugdhulp PG&Z Groningen.
Directeur Publieke Gezondheid	- De Directeur wordt benoemd, geschorst en ontslagen door het algemeen bestuur en in overeenstemming met het bestuur van de Veiligheidsregio. - De Directeur stuurt de GHOR operationeel aan.

B3. Elementen ter inspiratie, GGD Groningen

Directeuren Sociaal Domein in positie

- De directeuren sociaal domein vormen gezamenlijk het Strategisch opdrachtgevers overleg (SOO). Het SOO brengt de stukken in voor het AB. De tien beleidsmedewerkers van de gemeenten hebben een ambtelijke adviescommissie. De ambtelijke commissie adviseert het SOO en iedere afzonderlijke beleidsmedewerker vanuit het AOG adviseert zijn/haar wethouder.

Ambtelijke adviescommissie volksgezondheid

- Zoals hierboven aangegeven adviseert de ambtelijke adviescommissie het SOO. In deze commissie wordt afstemming gezocht en kennis gedeeld over bredere volksgezondheidsthema's dan uitsluitend de GGD- taken.

GGD biedt mogelijkheid tot presentatie begroting bij iedere gemeenteraad

- De GGD biedt ieder jaar bij de begroting een presentatie aan voor de gemeenteraden. Niet iedere gemeenteraad maakt gebruik van dit aanbod. Bij het aantreden van een nieuwe raadsperiode wordt tevens een presentatie aangeboden over het functioneren van de GGD en de contouren van het beleidsplan voor de komende vier jaar.

Verzelfstandiging heeft geleid tot zuiverdere rolverdeling en meer gezamenlijk eigenaarschap

- Door de verzelfstandiging van de GGD (voorheen was het onderdeel van gemeente Groningen) is er een zuiverdere rolverdeling en meer gezamenlijk eigenaarschap ontstaan. De gemeenten zijn bewust en kritischer naar de GGD gaan kijken: er wordt meer gestuurd op efficiency.

Werkgeversrol GGD ligt primair bij DPG

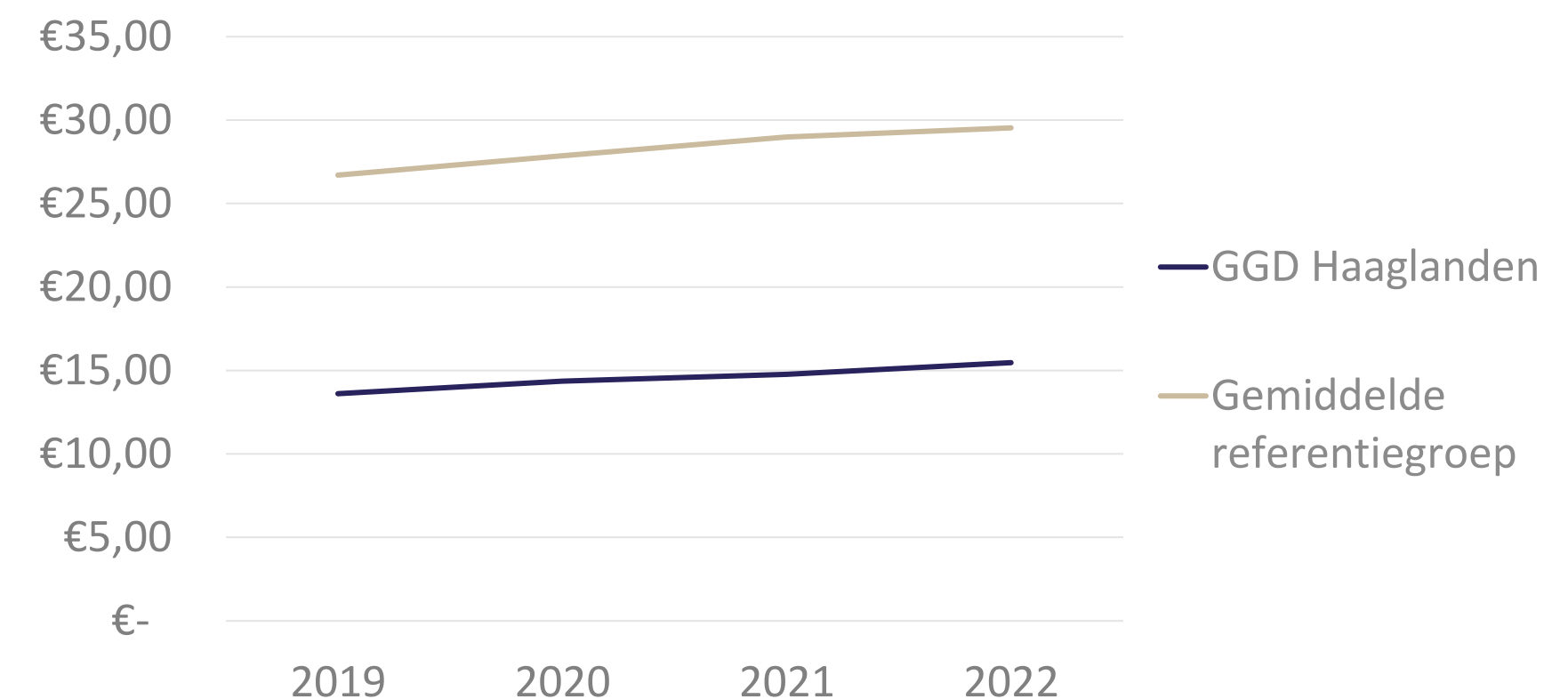
- De DPG heeft bij de verzelfstandiging een ruim mandaat gekregen. Zo hoeft vervult de DPG de werkgeversrol zelfstandig en hoeft hij niet naar het bestuur voor personele zaken. Dit zorgt voor extra slagkracht en vermindering van stroperigheid in processen en organisatie.

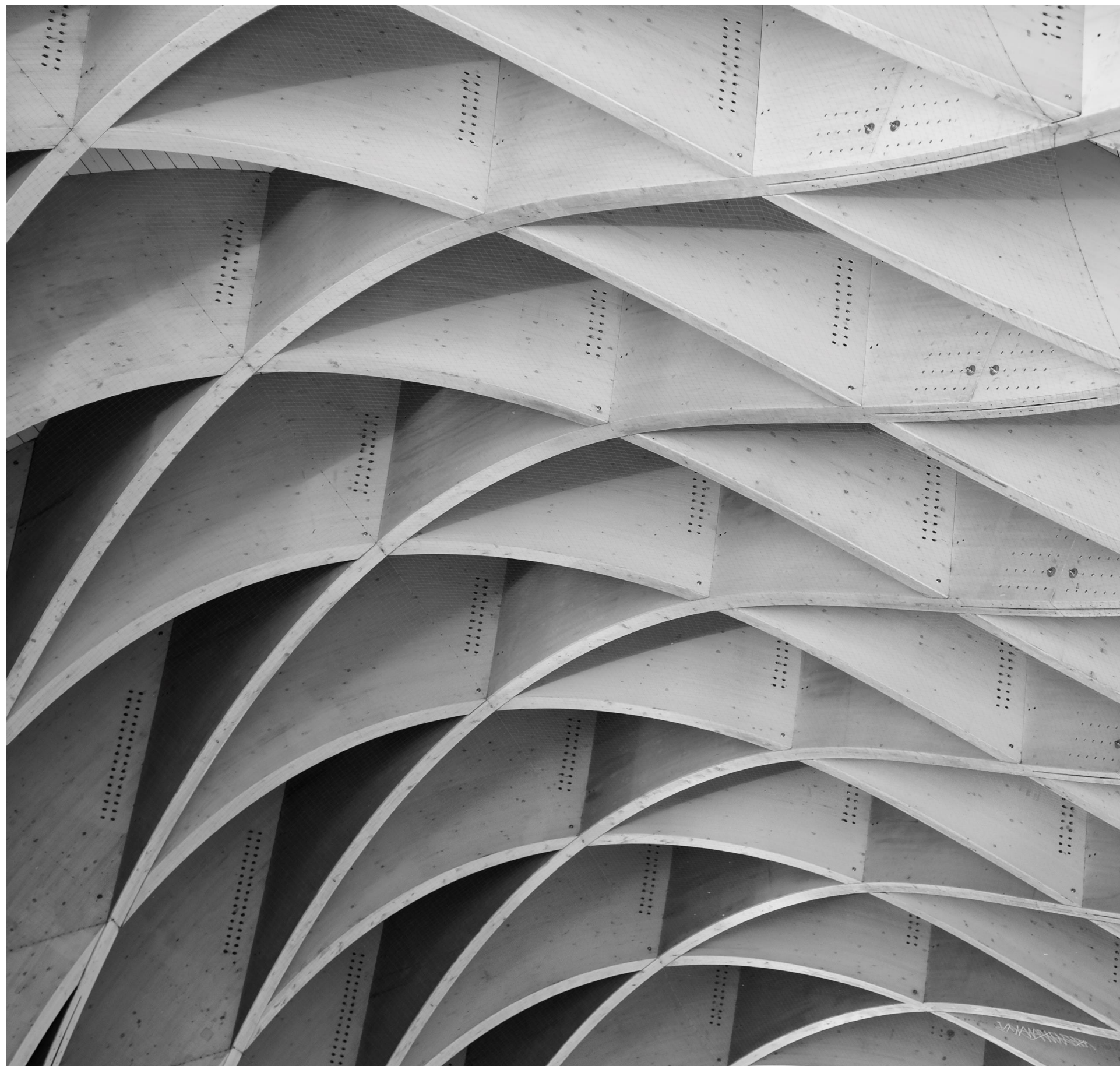

B4. Financiële vergelijking GGD met referentiegroep

- In het overzicht rechts is de gemiddelde deelnemersbijdrage per inwoner voor de basistaken van de GGD Haaglanden en andere GGD's in kaart gebracht.
- Er moet opgemerkt worden dat de deelnemersbijdragen aan GGD organisaties maar tot op zekere hoogte vergelijkbaar zijn. De GGD's verschillen namelijk van elkaar in de wijze van taakuitvoering, sturing en inrichting (zie bijlage B).
- Absoluut gezien zijn de gemiddelde deelnemersbijdragen van de GGD Haaglanden aanzienlijk lager in vergelijking met de andere GGD's. Wel is de procentuele stijging van de deelnemersbijdrage over de periode van 2019 – 2022 van de GGD Haaglanden hoger dan de referentiegroep. Voor de GGD Haaglanden is gemiddelde stijging 13,7%. Voor de referentiegroep 10,5%.

Gemiddelde deelnemersbijdrage per inwoner

BIJLAGE C

Verantwoording survey raadsleden

C. Verantwoording representativiteit input raadsleden

Gezamenlijke raadssessie

- Alle gemeenteraadsleden van de negen gemeenten waren uitgenodigd voor deze gezamenlijke raadssessie. Dit vond plaats op 8 december 2021, deze dag is gekozen omdat er in geen enkele gemeente een raadsvergadering of commissievergadering op deze avond was gepland.
- In totaal waren er 10 gemeenteraadsleden aanwezig. Vanuit de gemeente Den Haag, Leidschendam- Voorbrug, Midden- Delfland en Westland waren geen raadsleden aanwezig.

Survey

- De vragen in de survey zijn opgedeeld in vier subonderdelen, het algeheel beeld GR GGD en VT Haaglanden, aansluiting regiotaken en – beleid op lokale beleid en uitvoering, rol en positie van gemeenteraden tot de GR en de sturingsinformatie.
- De raadsleden hebben van half november tot 31 december de mogelijkheid gehad om de survey in te vullen. Er zijn meerdere reminders gestuurd om de raadsleden te activeren om hun beelden met betrekking tot de GR- GGD/VT Haaglanden te delen met de onderzoekers.
- In totaal hebben 15 raadsleden de survey volledig ingevuld. Zeven raadsleden zijn de survey gestart maar hebben deze niet afgerond.

Rekeningcommissie

- Vier raadsleden van de rekeningcommissie hebben deelgenomen aan het interview. Twee van de vier raadsleden waren ook aanwezig bij de gezamenlijke raadssessie.

Verantwoording representativiteit

- De negen gemeenten hebben in totaal 297 raadsleden. Input van 15 raadsleden op de survey en 10 raadsleden tijdens de raadssessie heeft daarmee een responspercentage van respectievelijk 5% en 3%.
- Dit betekent dat wij geen harde conclusies kunnen trekken op de verschillende onderzoeksthema's uit deze data. Het is niet mogelijk om de gegevens uit de raadssessie en survey te generaliseren, de data is niet representatief.
- Tegelijkertijd kan er wél gesteld worden dat deze GR niet hoog op de agenda staat bij de negen gemeenteraden. Onze onderzoeksbevindingen tonen aan dat GR GGD/VT niet in de 'spotlight' staat als het gaat in termen van risico en control. Naast de raadsbesprekingen ihkv corona (datalek) en de formele periodieke stukken (begroting/jaarstukken) passeert de GR GGD/VT Haaglanden nauwelijks de revue in de gemeenteraden of commissies.
- Een laag responscijfer kan geïnterpreteerd worden als een compliment naar het functioneren van de GR. Over het algemeen kan gesteld worden dat wanneer raadsleden tevreden zijn, daar in mindere mate uiting aan wordt gegeven. Door raadsleden wordt algemeen genomen voornamelijk energie gestoken in dossiers waarbij verandering noodzakelijk is, daarmee uitvoering gevende aan hun controlerende en kaderstellende rol en tevens als volksvertegenwoordiger.
- Het feit dat er enkele raadsleden de survey gestart zijn maar deze niet hebben afgerond kan erop wijzen dat de vragen onvoldoende aansluiten op het informatieniveau van de gemeenteraadsleden. Dit blijkt ook uit de open (exploratieve) vragen van de survey waarin door raadsleden meermaals wordt aangegeven dat zij geen zicht hebben op hetgeen waarnaar gevraagd wordt.

BIJLAGE D

Overzicht geraadpleegde documenten

D. Overzicht geraadpleegde documenten

- Gemeenschappelijke regeling GGD en VT Haaglanden
- Financieel statuut GR GGD en VT Haaglanden
- Organisatiestatuu GR GGD en VT Haaglanden
- Uitvoeringsovereenkomst gemeente DH-GR GGD en VTH 2020
- Begrotingen GR GGD/VT Haaglanden
- Dienstverleningshandvest GGD Haaglanden
- Nota van wijziging wet gemeenschappelijke regelingen
- Regiovisie aanpak huiselijk geweld
- Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming
- Versterking uit de COVID-19 pandemie van de publieke gezondheid- Verwey Jonker instituut
- Wmo 2015, wet gemeenschappelijke regelingen, wet publieke gezondheid, wet veiligheidsregio's
- Zienswijze op Begrotingswijziging 2021 en Begroting 2022, 9 gemeenten
- Nota's gemeentelijk gezondheidsbeleid
- Gemeenschappelijke regelingen en begrotingen van GGD Amsterdam Amstelland, GGD West-Brabant, GGD Groningen

BIJLAGE E

Overzicht geraadpleegde personen

E. Overzicht geraadpleegde personen

- De heer Frank ten Have, wethouder gemeente Midden-Delfland, tevens AB-lid
- De heer Martijn Dahmeijer, directeur sociaal domein gemeente Midden-Delfland
- Mevrouw Juliette Bouw, wethouder gemeente Leidschendam-Voorburg, tevens AB-lid
- Mevrouw Barbara Nederpelt, directeur sociaal domein gemeente Leidschendam-Voorburg
- De heer Piet Vreugdenhil, wethouder gemeente Westland, tevens AB-lid
- Mevrouw Manon Pont, beleidsmedewerker gemeente Westland
- Mevrouw Marieke van Bijnen, wethouder gemeente Pijnacker-Noordorp, tevens vz. DB
- De heer Jan Paul Woudstra, directeur sociaal domein gemeente Pijnacker-Nootdorp
- Mevrouw Kavita Parbhudayal, wethouder gemeente Den-Haag, tevens DB-lid
- De heer Gerben Hagenaars, directeur sociaal domein gemeente Den Haag
- Mevrouw Korrie Louwes, directeur OCW gemeente Den Haag
- De heer Jorrit van Steijn, beleidsmedewerker gemeente Den Haag
- Mevrouw Inge Zweerts de Jong, wethouder gemeente Wassenaar, tevens AB-lid
- Mevrouw Suzanne Smeets, directeur sociaal domein gemeente Wassenaar
- Mevrouw Ingeborg ter Laak, wethouder gemeente Zoetermeer, tevens AB-lid
- Mevrouw Annemiek Smulders, beleidsmedewerker gemeente Zoetermeer
- De heer Bart Lamers, beleidsmedewerker gemeente Zoetermeer
- Mevrouw Karin Schrederhof, wethouder gemeente Delft, tevens DB-lid
- De heer Ronald Derks, directeur sociaal domein gemeente Delft
- De heer Bjorn Lugthart, voormalig wethouder gemeente Rijswijk en voorzitter DB
- Mevrouw Samira El Fadili, beleidsmedewerker gemeente Rijswijk
- Mevrouw Annette de Boer, directeur publieke gezondheid GGD Haaglanden
- De heer Serge Urlings, directeur Veilig Thuis Haaglanden
- Mevrouw Iris du Pon, secretaris GR
- Mevrouw Ine Lansu, controller GR
- Vertegenwoordiging van de Ambtelijke Advies Commissie Veilig Thuis
- Vertegenwoordiging van de Ambtelijke Advies Commissie GGD
- Vertegenwoordiging van de Rekeningcommissie
- Vertegenwoordiging van de negen gemeenteraden
- GGD West-Brabant: de heer Ergun (concerncontroller) en mevrouw Van Iersel (directiesecretaris/ bestuursadviseur)
- GGD Groningen: de heer Rietveld (Directeur Publieke Gezondheid) en mevrouw De Jong (directiesecretaris)
- GGD Amsterdam Amstelland: mevrouw Manshanden (Directeur Publieke Gezondheid)

& Van de Laar B.V.

Don Boscostraat 4
5611 KW Eindhoven
085 - 747 06 18

info@en-vdl.nl
en-vandelaar.nl

& Van de Laar is een onafhankelijk organisatieadviesbureau met denkers én doeners voor de publieke sector.

Onze adviseurs zijn op missie: bijdragen aan een weerbare en wendbare publieke sector. Dat doen wij door sámen met onze opdrachtgevers resultaatgericht, betrokken en met energie te werken aan hun maatschappelijke en organisatievraagstukken.

De bestuurlijke toekomst van gemeenten. De vormgeving, evaluatie en doorontwikkeling van samenwerkingsverbanden. De structurering van en sturing op een organisatie(onderdeel). Mens-, team- en organisatieontwikkeling. Grip op het sociaal domein. Het doen van onafhankelijk onderzoek. Stuk voor stuk vraagstukken waarop onze ervaren adviseurs én jonge talenten graag hun hersens kraken en waarvoor zij met passie hun handen uit de mouwen steken.

Onderzoek & Advies

Procesbegeleiding & Realisatie

Training & Coaching

Interim, Executive Search & Werving en Selectie